

LEGE Nr. 200 din 25 mai 2004
privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din
România

Text în vigoare începând cu data de 18 octombrie 2007

Text actualizat în baza actelor normative modificatoare, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, până la 18 octombrie 2007:

- Hotărârea Guvernului nr. 1921/2004;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 86/2006, aprobată cu modificări prin Legea nr. 254/2007, cu modificările ulterioare;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 109/2007.

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

CAP. 1

Dispoziții generale

ART. 1

(1) Prevederile prezentei legi se aplică oricărui cetățean al unui stat membru al Uniunii Europene, denumită în continuare U.E., sau al Spațiului Economic European, denumit în continuare S.E.E., care dorește să exercite în România, în mod independent sau ca salariat, o profesie reglementată de legea română.

(2) Prevederile prezentei legi se aplică, de asemenea, pentru atestarea de către autoritățile române competente a unui titlu oficial de calificare român, eventual completat cu o experiență profesională sau cu o formare reglementată, în vederea accesului sau exercitării unei profesii reglementate într-un stat membru al U.E. sau al S.E.E.

(3) *Prevederile prezentei legi nu se aplică în cazul profesiilor de medic, medic dentist, farmacist, asistent medical generalist, moașă, medic veterinar și arhitect, cu excepția situațiilor prevăzute la alin. (4) și (5), precum și a activităților prevăzute în anexa nr. 1.*

(4) *Regimul general de recunoaștere prevăzut de dispozițiile prezentei legi se aplică profesiilor de medic, medic dentist, farmacist, asistent medical generalist, moașă, medic veterinar și arhitect, în situațiile în care solicitantul nu întrunește, dintr-un motiv specific și excepțional, condițiile pentru aplicarea procedurii de recunoaștere automată, după cum urmează:*

a) *pentru medicii care au o formare de bază, medicii specialiști, asistenții medicali generaliști, medicii dentiști, medicii dentiști specialiști, medicii veterinari, moașele, farmaciștii și arhitecții, în cazul în care solicitantul nu îndeplinește condițiile de practică profesională efectivă și legală prevăzute de lege, pentru a beneficia de drepturi câștigate;*

b) *pentru arhitecți, în cazul în care solicitantul este titularul unei calificări care nu este prevăzută în Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 184/2001 privind organizarea și exercitarea profesiei de arhitect, republicată, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 267/2006;*

c) *pentru medicii, asistenții medicali generaliști, medicii dentiști, medicii veterinari, moașele, farmaciștii și arhitecții titulari ai unui titlu de calificare specializată, dobândit ulterior formării profesionale care conduce la obținerea unui titlu de calificare recunoscut automat; sistemul general de recunoaștere a calificărilor profesionale se aplică fără a se aduce atingere prevederilor privind drepturile câștigate și exclusiv în scopul recunoașterii specializării în cauză;*

d) *pentru asistenții medicali generaliști și asistenții medicali specializați, titulari ai unui titlu de calificare specializată, dobândit ulterior formării profesionale ce conduce la obținerea unui titlu de calificare recunoscut automat, atunci când solicitantul dorește să fie recunoscut în România, unde activitățile profesionale în cauză sunt exercitate de asistenți medicali specializați fără formare profesională de asistent medical generalist;*

e) *pentru asistenții medicali specializați fără formare profesională de asistent medical generalist, în cazul în care solicitantul dorește să fie recunoscut în România, unde activitățile profesionale în cauză sunt exercitate de asistenți medicali generaliști, de asistenți medicali specializați fără formare profesională de asistent medical generalist sau de asistenți medicali specializați, titulari ai unui titlu de calificare specializată, dobândit ulterior unei formări profesionale ce conduce la obținerea titlurilor de calificare de asistent medical generalist recunoscute automat.*

(5) Prevederile prezentei legi se aplică cetățenilor prevăzuți la alin. (1) și în situația în care sunt titulari ai unui titlu de calificare obținut pe teritoriul unui stat terț, dacă titularul său are o experiență profesională în profesia în cauză de 3 ani pe teritoriul statului membru unde a obținut recunoașterea calificărilor profesionale și dorește să exercite în România o profesie reglementată.

ART. 2

(1) Activitatea profesională reglementată reprezintă activitatea profesională pentru care accesul sau exercitarea în România este condiționată, direct sau indirect, în conformitate cu legislația română în vigoare, de deținerea unui document care să ateste nivelul de formare profesională.

(2) Sunt considerate activități profesionale reglementate activitățile exercitate cu titlu profesional, dacă utilizarea unui astfel de titlu este rezervată doar titularilor unor documente care atestă nivelul de formare profesională.

(3) Sunt considerate, de asemenea, activități profesionale reglementate activitățile desfășurate de membrii unei organizații profesionale, dacă organizația respectivă:

- a) are ca obiectiv fundamental promovarea și menținerea unui nivel ridicat într-un anumit domeniu profesional;
- b) este recunoscută prin legea română în vederea realizării acestui obiectiv;
- c) eliberează membrilor săi un document care atestă nivelul de formare profesională;
- d) impune membrilor săi respectarea unor reguli de conduită profesională elaborate de aceasta;
- e) conferă membrilor săi dreptul de a folosi un titlu profesional sau abrevierea acestuia și de a beneficia de un statut corespunzător nivelului de formare profesională.

ART. 3

(1) Profesia reglementată reprezintă activitatea sau ansamblul de activități profesionale reglementate conform legii române, care compun respectiva profesie în România.

(2) Lista profesiilor reglementate în România este prevăzută în anexa nr. 2.

(3) *Autoritățile competente corespunzătoare fiecărei profesii reglementate sunt prevăzute în anexa nr. 3. Autoritatea competentă reprezintă orice autoritate sau instanță autorizată în mod special de un stat membru să elibereze ori să primească titluri de calificare sau alte documente ori informații, precum și să primească cereri și să ia decizii în legătură cu profesiile reglementate din aria lor de competență.*

(4) La data aderării, coordonatorul național va comunica Comisiei Europene și statelor membre lista profesiilor reglementate și autoritățile competente corespunzătoare fiecăreia.

ART. 4

Experiența profesională reprezintă exercitarea efectivă și legală a unei profesii într-un stat membru al U.E. sau al S.E.E.

ART. 5

Formarea profesională reglementată reprezintă orice formare care, într-un stat membru al U.E. sau al S.E.E.:

a) este direct orientată spre exercitarea unei anumite profesii și constă într-un ciclu de studii de învățământ superior cu o durată minimă de 3 ani sau cu o durată echivalentă în învățământul fără frecvență, efectuat în cadrul unei universități sau în cadrul unei instituții de învățământ superior ori în cadrul unei alte instituții de nivel echivalent de pregătire și, eventual, completat cu o formare profesională, un stagiu profesional sau o practică profesională cerute pe lângă ciclul de studii superioare; structura și nivelul formării profesionale, ale stagiului profesional sau ale practicii profesionale trebuie să fie determinate de dispozițiile legale, de reglementare ori administrative ale statului membru în cauză sau să facă obiectul unui control ori al unui consimțământ din partea autorității desemnate în acest scop;

b) este orientată specific către exercitarea unei anumite profesii și constă într-un ciclu de studii completat eventual cu o formare profesională, stagiu profesional sau practică profesională, ale căror structură și nivel sunt determinate de dispozițiile legislative din statul membru de origine ori de proveniență sau care fac obiectul unui control ori al unei aprobări din partea unei autorități desemnate în conformitate cu legea statului membru de origine.

ART. 5¹

(1) Calificări profesionale reprezintă calificările atestate prin:

- a) un titlu de calificare;
- b) un atestat de competență care certifică o formare profesională care nu face obiectul unui certificat sau al unei diplome prevăzute la art. 8, 14 și 15 ori al unui examen special fără formare prealabilă sau al exercitării cu normă întreagă a profesiei într-un stat membru pe o perioadă de 3 ani consecutivi sau pe o perioadă echivalentă cu normă redusă în decursul ultimilor 10 ani;
- c) experiență profesională.

(2) Prin titlu de calificare se înțelege orice diplomă, certificat și alt titlu oficial de calificare eliberate de o autoritate a unui stat membru desemnată în temeiul actelor cu putere de lege și al actelor administrative ale respectivului stat membru și care certifică formarea profesională obținută cu preponderență în Uniunea Europeană.

(3) Este asimilat unui titlu de calificare orice titlu de formare eliberat de autoritățile unui alt stat decât statele membre, dacă titularul său posedă o experiență de 3 ani în profesia respectivă, dobândită pe teritoriul unui stat membru, care i-a recunoscut titlul de calificare, și certificată de acesta.

ART. 5²

(1) Platformele comune reprezintă un ansamblu de criterii de calificări profesionale capabile să compenseze diferențele semnificative constatate între cerințele de formare ale diferitelor state membre pentru o anumită profesie. Aceste diferențe semnificative se identifică prin compararea duratelor și conținutului formărilor în cel puțin două treimi dintre statele membre, incluzând toate statele membre care reglementează respectiva profesie. Diferențele de conținut al formării pot decurge din diferențe semnificative în ceea ce privește exercitarea activităților profesionale.

(2) Platformele comune definite la alin. (1) pot fi prezentate Comisiei Europene de către statele membre sau de către asociații ori organizații profesionale reprezentative la nivel național și european.

(3) Alin. (1) și (2) nu aduc atingere competenței autorităților române de a stabili calificările profesionale necesare pentru exercitarea profesiilor pe teritoriul lor, precum și conținutul și organizarea sistemelor de educație și formare profesională.

(4) În cazul în care consideră criteriile stabilite într-o măsură adoptată în conformitate cu alin. (2) ca neputând oferi garanțiile adecvate în ceea ce privește calificările profesionale, România informează în acest sens Comisia Europeană care, după caz, prezintă un proiect de măsuri conform procedurii stabilite la nivel comunitar.

ART. 6

În sensul prezentei legi, prin stat membru se înțelege orice stat membru al U.E. sau alte state membre ale S.E.E.

CAP. 2

Recunoașterea diplomelor de învățământ superior acordate pentru o perioadă de formare cu o durată de cel puțin 3 ani

ART. 7

Prevederile prezentului capitol se aplică oricărui cetățean al unui stat membru al U.E. sau al S.E.E., care dorește să exercite în România, în mod independent ori ca salariat, o profesie reglementată care necesită o diplomă de învățământ superior cu o durată de cel puțin 3 ani.

ART. 8

(1) Diploma, în sensul prevederilor art. 7, reprezintă orice document sau ansamblu de documente atestând nivelul de pregătire, care:

a) a fost eliberat de o autoritate competentă dintr-un stat membru al U.E. sau al S.E.E.;

b) certifică faptul că titularul a încheiat un ciclu de studii superioare cu o durată minimă de 3 ani sau cu o durată echivalentă în învățământul fără frecvență în cadrul unei universități, al unei instituții de învățământ superior sau al unei alte instituții cu nivel similar, parcurgând și o formare profesională, pe lângă ciclul de studii superioare, dacă în statul membru de origine sau de proveniență este prevăzută o asemenea cerință;

c) atestă faptul că titularul are calificarea profesională necesară pentru a accede la o profesie reglementată ori pentru a o exercita în statul membru de origine sau de proveniență, dacă pregătirea atestată prin documentele prevăzute în prezentul alineat a fost obținută cu preponderență în U.E. sau S.E.E. ori dacă titularul unor asemenea documente are o experiență profesională de cel puțin 3 ani, atestată de un stat membru care i-a recunoscut titlul eliberat de un stat terț.

(2) Sunt, de asemenea, considerate diplome orice documente acordate de o autoritate competentă dintr-un stat membru, dacă se referă la o pregătire dobândită în cadrul U.E. sau S.E.E. și sunt recunoscute de autoritatea competentă din respectivul stat membru ca având un nivel echivalent celui prevăzut la alin. (1) și numai dacă conferă aceleași drepturi de acces la o profesie reglementată sau de exercitare a acesteia în statul membru de origine sau de proveniență.

ART. 9

(1) În vederea accesului la o profesie reglementată sau a exercitării acesteia în România, sunt recunoscute, ca și diplomele prevăzute la art. 8 eliberate în România, diplomele prevăzute la art. 8 obținute într-un stat membru, care dau dreptul titularului să exercite aceeași profesie în statul membru de origine sau de proveniență.

(2) În vederea accesului la o profesie reglementată sau a exercitării acesteia în România, sunt recunoscute, de asemenea, ca și diplomele prevăzute la art. 8 eliberate în România, toate diplomele reglementate la art. 14 eliberate într-un stat membru, care dau titularului dreptul de a exercita această profesie în respectivul stat membru. Această dispoziție nu se aplică în cazul în care accesul la o profesie reglementată sau exercitarea acesteia este condiționată, în România, de absolvirea unui ciclu de studii de învățământ superior cu o durată mai mare de 4 ani.

(3) Dreptul de a accede la o profesie reglementată sau de a o exercita în România nu poate fi interzis dacă solicitantul face dovada că a exercitat cu normă întreagă această profesie timp de 2 ani în ultimii 10 ani într-un stat membru în care respectiva profesie nu este reglementată, dacă deține unul sau mai multe titluri de calificare profesională, în sensul prevederilor art. 8 alin. (1) lit. b), acordate de o autoritate competentă dintr-un stat membru, care atestă că s-a pregătit pentru exercitarea acestei profesii.

(4) Prin excepție de la prevederile alin. (3), autoritatea română competentă nu poate să ceară solicitantului să facă dovada celor 2 ani de experiență profesională în cazul în care titlul deținut de solicitant atestă o formare reglementată în sensul art. 5 lit. a).

ART. 10 *** Abrogat

ART. 11

(1) Autoritatea română competentă poate cere solicitantului, la alegerea acestuia, să urmeze un stagiul de adaptare care să nu depășească 3 ani sau să dea o probă de aptitudine, în următoarele cazuri:

a) dacă formarea solicitantului privește domenii teoretice sau practice substanțial diferite față de cele cerute în România pentru obținerea diplomei de învățământ superior, necesară pentru a practica respectiva profesie;

b) dacă profesia respectivă include în România exercitarea uneia sau mai multor activități profesionale care nu se regăsesc în cadrul aceleiași profesii în statul membru de origine sau de proveniență al solicitantului și dacă diferența corespunde unei formări specifice cerute în România și acoperă domenii care diferă substanțial de cele acoperite de diploma deținută de solicitant;

c) *dacă durata formării profesionale a solicitantului este mai scurtă cu cel puțin un an decât cea cerută în România.*

(1[^]1) Domeniile teoretice și practice substanțial diferite reprezintă domeniile a căror cunoaștere este esențială pentru exercitarea profesiei și în cazul cărora formarea dobândită de către solicitant prezintă diferențe importante în ceea ce privește durata și conținutul în raport cu formarea cerută în România.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), în cazul profesiilor care necesită, conform reglementărilor legislației române, o cunoaștere precisă a dreptului român și care au ca element esențial și constant furnizarea de informații și/sau de asistență privind dreptul român, autoritatea română competentă decide dacă solicitantul va urma un stagiul de adaptare sau va trece o probă de aptitudini. Lista profesiilor reglementate în România care necesită cunoașterea dreptului român este prevăzută în anexa nr. 4.

(3) *Dacă autoritatea română competentă are în vedere să ceară solicitantului să efectueze un stagiul de adaptare sau să treacă o probă de aptitudini, trebuie mai întâi să verifice, cu respectarea principiului proporționalității, dacă cunoștințele dobândite de către solicitant pe parcursul experienței sale profesionale într-un stat membru ori într-un stat terț acoperă, total sau parțial, diferența substanțială menționată la alin. (1).*

(4) *Atunci când, pentru o anumită profesie, autoritățile române competente consideră că este necesar să se deroge de la posibilitatea acordată solicitantului de a alege între stagiul de adaptare și proba de aptitudini în temeiul alin. (1), coordonatorul național informează în prealabil celelalte state membre și Comisia Europeană cu privire la aceasta, furnizând o justificare adecvată pentru derogare.*

(5) Prin excepție de la prevederile alin. (1), autoritatea română competentă decide dacă solicitantul va urma un stagiul de adaptare sau va trece o probă de aptitudini în următoarele cazuri:

a) pentru situațiile prevăzute la art. 1 alin. (4) lit. a) și b);

b) pentru medicii și medicii dentiști aflați în situația prevăzută la art. 1 alin. (4) lit. c);

c) pentru asistenții medicali specializați prevăzuți la art. 1 alin. (4) lit. e), în cazul în care solicitantul dorește să obțină recunoașterea calificărilor în România, unde activitățile profesionale în cauză sunt exercitate de asistenți medicali generaliști sau de asistenți specializați, titulari ai unui titlu de calificare specializată, care au urmat o formare conducând la posesia titlurilor de calificare recunoscute automat;

d) pentru persoanele aflate în situația prevăzută la art. 1 alin. (5).

ART. 11[^]1

Prevederile art. 11 alin. (1) nu se aplică în cazul adoptării unei platforme comune definite conform art. 5[^]2.

ART. 12

(1) Autoritatea română competentă nu poate, în nici o situație, să aplice cumulativ cerințele prevăzute la art. 10 și 11.

(2) Fără a aduce atingere dispozițiilor art. 10 și 11, autoritatea română competentă poate permite solicitantului, în scopul ameliorării posibilităților sale de adaptare la mediul profesional, să urmeze, cu statut de echivalare, acea parte a formării profesionale constituită dintr-o practică profesională, realizată cu asistența personalului calificat, pe care nu a urmat-o în statul membru de origine sau de proveniență.

CAP. 3

Recunoașterea altor forme profesionale

SECȚIUNEA 1

ART. 13

Prevederile prezentului capitol se aplică oricărui cetățean al unui stat membru al U.E. sau al S.E.E. care dorește să exercite în România, în mod independent sau ca salariat, o profesie reglementată pentru care se solicită deținerea unei diplome, a unui certificat sau atestat de competență.

ART. 14

(1) Diploma reprezintă orice document sau ansamblu de documente atestând nivelul de formare, care:

a) a fost acordat de o autoritate competentă dintr-un stat membru;

b) certifică faptul că titularul a încheiat:

- fie un ciclu de studii postliceale, cu o durată de cel puțin un an, dar nu mai mare de 3 ani, sau cu o durată echivalentă în învățământul fără frecvență, pentru care una dintre condițiile de admitere presupune încheierea unui ciclu de studii liceale necesar pentru a avea acces la învățământul universitar sau superior, parcurgând și o formare profesională, pe lângă ciclul de studii postliceale, dacă în statul membru de origine sau de proveniență este prevăzută o asemenea cerință;

- fie unul dintre ciclurile de formare profesională prevăzute în anexa nr. 5;

c) atestă faptul că titularul are calificarea profesională necesară pentru a accede la o profesie reglementată ori pentru a o exercita în statul membru de origine sau de proveniență, dacă formarea profesională atestată de asemenea documente a fost obținută cu preponderență în U.E. sau S.E.E. ori în afara spațiului U.E. sau S.E.E., însă în unități de învățământ care asigură o formare profesională în conformitate cu legislația unui stat membru, ori dacă titularul unor asemenea documente are o experiență profesională de cel puțin 3 ani, atestată de un stat membru care i-a recunoscut titlul eliberat de un stat terț.

(2) În sensul prezentului articol, sunt considerate diplome orice documente eliberate de o autoritate competentă dintr-un stat membru, dacă se referă la o formare profesională dobândită în cadrul U.E. sau S.E.E. și este recunoscută de autoritatea competentă din respectivul stat membru ca având un nivel echivalent celor menționate la alin. (1) și care conferă aceleași drepturi de acces la o profesie reglementată ori de exercitare a acesteia în statul membru de origine sau de proveniență.

ART. 15

(1) Certificatul reprezintă un document sau un ansamblu de documente atestând nivelul de formare, care:

a) a fost acordat de o autoritate competentă dintr-un stat membru al U.E. sau al S.E.E.;

b) certifică faptul că titularul, după ce a urmat un ciclu de studii gimnaziale sau liceale ori un ciclu de studii gimnaziale sau liceale cu caracter tehnic ori profesional, a încheiat: fie un ciclu de formare profesională, altul decât cel la care se referă art. 14 alin. (1) lit. b), desfășurat într-o unitate de învățământ și/sau într-o întreprindere, parcurgând, în completare, și un stagiu ori o perioadă de practică profesională, dacă în statul membru respectiv este prevăzută o asemenea cerință, fie un stagiu sau o perioadă de practică profesională;

c) atestă faptul că titularul are calificarea profesională necesară pentru a accede la o profesie reglementată ori pentru a o exercita în statul membru de origine sau de proveniență, dacă formarea profesională atestată de asemenea documente a fost obținută cu preponderență în U.E. sau S.E.E. ori în afara spațiului U.E. sau S.E.E., însă în unități de învățământ care asigură o formare profesională în conformitate cu legislația unui stat membru, ori dacă titularul unor asemenea documente are o experiență profesională de cel puțin 2 ani, atestată de un stat membru care i-a recunoscut titlul eliberat de un stat terț.

(2) În sensul prezentului articol, sunt considerate certificate orice documente acordate de o autoritate competentă dintr-un stat membru, dacă se referă la o formare profesională dobândită în cadrul U.E. sau S.E.E., sunt recunoscute de autoritatea competentă din respectivul stat membru ca având un nivel echivalent celor menționate la alin. (1) și numai dacă conferă aceleași drepturi de acces la o profesie reglementată ori de exercitare a acesteia în statul membru de origine sau de proveniență.

ART. 16

Atestatul de competență reprezintă orice document care:

- a) certifică formarea profesională, care nu face parte dintre cele prevăzute la art. 8, 14 și 15; sau
- b) este acordat de o autoritate competentă dintr-un stat membru în baza unei aprecieri a calităților personale, aptitudinilor sau cunoștințelor titularului, considerate esențiale pentru exercitarea unei profesii, fără a solicita dovada unei pregătiri ori formări profesionale prealabile; sau
- c) atestă exercitarea cu normă întreagă a profesiei timp de 3 ani consecutivi sau într-o perioadă de timp echivalentă, cu normă redusă, timp de 10 ani consecutivi; sau
- d) certifică o formare generală dobândită la nivelul învățământului primar sau secundar, care să ateste că titularul acestei formări posedă cunoștințe generale.

ART. 17

(1) În vederea accesului la o profesie reglementată sau a exercitării acesteia în România, vor fi recunoscute, cu aceleași efecte ca cele obținute în România, orice diplomă, certificat sau atestat de competență obținute într-un stat membru, care dau dreptul titularului să exercite aceeași profesie în statul membru respectiv.

(2) În sensul alin. (1), profesia pe care solicitantul dorește să o exercite în România este aceeași cu cea pentru care este calificat în statul membru de origine, în cazul în care activitățile respective sunt comparabile.

SECȚIUNEA a 2-a

Recunoașterea în cazul în care în România se solicită deținerea unei diplome în sensul art. 14

ART. 18

Dreptul de a accede la o profesie reglementată sau de a o exercita în România, pentru care se solicită deținerea unei diplome în sensul art. 14, nu poate fi interzis dacă:

- a) solicitantul deține o diplomă în sensul art. 8, eliberată într-un stat membru, care îi permite să acceadă ori să exercite respectiva profesie în statul membru de origine sau de proveniență;
- b) solicitantul posedă o diplomă în sensul art. 14, eliberată de un stat membru, care îi permite să acceadă ori să exercite respectiva profesie în statul membru de origine sau de proveniență;
- c) solicitantul face dovada că a exercitat cu normă întreagă această profesie timp de 2 ani sau cu normă redusă pe durata unei perioade echivalente în ultimii 10 ani într-un stat membru în care respectiva profesie nu este reglementată, deținând în acest sens unul sau mai multe documente care atestă formarea profesională, acordate de o autoritate competentă dintr-un stat membru, care l-a pregătit pentru exercitarea acestei profesii; în acest scop, vor fi luate în considerare fie documentele prevăzute la art. 14 alin. (1) lit. b) prima liniuță, fie documentele care confirmă o formare profesională reglementată, prevăzută în anexa nr. 6;
- d) prin excepție de la prevederile lit. c), autoritatea română competentă nu poate să ceară solicitantului să facă dovada celor 2 ani de experiență profesională menționați la lit. c) în cazul în care documentul deținut de solicitant este acordat la sfârșitul perioadei de formare profesională reglementată în sensul art. 5 lit. b).

ART. 19

(1) Dacă durata formării profesionale a solicitantului este mai scurtă cu cel puțin un an decât cea cerută în România, prevederile art. 10 se aplică în mod corespunzător.

(2) Dispozițiile prezentului articol nu se aplică profesiilor prevăzute în anexa nr. 5.

ART. 20

(1) Autoritatea română competentă poate cere solicitantului, la alegerea acestuia, să urmeze un stagiul de adaptare care să nu depășească 3 ani sau să dea o probă de aptitudine în următoarele cazuri:

- a) dacă formarea solicitantului privește domenii teoretice și/sau practice substanțial diferite față de cele cerute în România pentru obținerea unei diplome în sensul art. 8 sau a unei diplome în sensul art. 14, necesară pentru a practica respectiva profesie;
- b) dacă profesia respectivă include în România exercitarea uneia sau mai multor activități profesionale care nu se regăsesc în cadrul aceleiași profesii în statul membru de origine sau de proveniență al solicitantului și diferența corespunde unei formări specifice cerute în România și acoperă domenii teoretice și/sau practice care diferă substanțial de cele acoperite de diploma deținută de solicitant.

(2) Dacă autoritatea română competentă are în vedere să ceară solicitantului să efectueze un stagiul de adaptare sau să treacă o probă de aptitudini, trebuie mai întâi să verifice dacă cunoștințele dobândite de către solicitant pe parcursul experienței sale profesionale acoperă, total sau parțial, diferența substanțială prevăzută la alin. (1).

ART. 21

Autoritatea română competentă nu poate, în nici o situație, să aplice cumulativ cerințele prevăzute la art. 19 și 20.

SECȚIUNEA a 3-a

Recunoașterea în cazul în care în România se solicită deținerea unei diplome în sensul art. 14, iar solicitantul deține un certificat sau un titlu de formare profesională corespunzător

ART. 22

(1) Dreptul de a accede la o profesie reglementată sau de a o exercita în România, pentru care se solicită deținerea unei diplome în sensul art. 14, nu poate fi interzis dacă:

a) solicitantul posedă un certificat în sensul art. 15, eliberat de un stat membru, care îi permite accesul la respectiva profesie reglementată sau la exercitarea acesteia în statul membru;

b) solicitantul a exercitat cu normă întreagă această profesie timp de 2 ani în ultimii 10 ani într-un stat membru în care respectiva profesie nu este reglementată, deținând în acest sens unul sau mai multe documente care atestă o formare dintre cele la care se referă art. 15 alin. (1) lit. b), acordate de o autoritate competentă dintr-un stat membru, prin care s-a pregătit pentru exercitarea acestei profesii.

(2) Prevederile art. 18 lit. d) se aplică în mod corespunzător.

(3) Autoritatea română competentă poate totuși să ceară solicitantului, la alegerea acestuia, să efectueze un stagiu de adaptare de cel mult 3 ani sau să se supună unei probe de aptitudini.

(4) Dacă autoritatea română competentă are în vedere să ceară solicitantului să efectueze un stagiu de adaptare sau să treacă o probă de aptitudini, trebuie mai întâi să verifice dacă cunoștințele dobândite de către solicitant pe parcursul experienței sale profesionale acoperă, total sau parțial, diferența substanțială dintre diplomă și certificat.

SECȚIUNEA a 4-a

Recunoașterea în cazul în care în România se solicită deținerea unui certificat

ART. 23

(1) Dreptul de a accede la o profesie reglementată sau de a o exercita în România, pentru care se solicită deținerea unui certificat, nu poate fi interzis dacă survine unul dintre următoarele cazuri:

a) solicitantul posedă o diplomă în sensul art. 8, o diplomă în sensul art. 14 sau un certificat, eliberat de un stat membru, care îi permite să acceadă sau să exercite respectiva profesie în statul membru respectiv;

b) solicitantul a exercitat cu normă întreagă această profesie timp de 2 ani sau cu normă redusă pe durata unei perioade echivalente, în ultimii 10 ani, într-un stat membru în care respectiva profesie nu este reglementată, deținând în acest sens unul sau mai multe documente care atestă o formare dintre cele prevăzute la art. 14 alin. (1) lit. b) prima liniuță sau la art. 15 alin. (1) lit. b), acordate de o autoritate competentă dintr-un stat membru și care l-au pregătit pentru exercitarea acestei profesii; prevederile art. 18 lit. d) se aplică în mod corespunzător;

c) solicitantul nu posedă o diplomă în sensul art. 8, o diplomă în sensul art. 14, un certificat sau alt document care să ateste formarea, însă a exercitat cu normă întreagă această profesie timp de 3 ani consecutivi sau cu normă redusă pe durata unei perioade echivalente, în ultimii 10 ani, într-un stat membru în care respectiva profesie nu este reglementată.

(2) Autoritatea română competentă poate cere solicitantului, la alegerea acestuia, să urmeze un stagiu de adaptare de cel mult 2 ani sau să dea o probă de aptitudine, dacă formarea de care a beneficiat conform alin. (1) lit. a) și b) cuprinde domenii teoretice și/sau practice diferite de cele la care se referă certificatul cerut în România sau atunci când există diferențe în sferile de activitate caracterizate în România printr-o formare specifică, referitoare la domenii teoretice și/sau practice care diferă substanțial de cele acoperite de documentul solicitantului ce atestă formarea profesională; autoritatea română competentă este obligată în acest caz să verifice dacă cunoștințele dobândite de solicitant pe parcursul experienței sale profesionale acoperă, total sau parțial, diferențele menționate mai sus.

(3) Prin excepție de la dispozițiile alin. (2), în cazul prevăzut la alin. (1) lit. c) autoritatea română competentă decide dacă solicitantul va urma un stagiu de adaptare de cel mult 2 ani sau va fi supus unei probe de aptitudini.

SECȚIUNEA a 5-a

Recunoașterea altor calificări

ART. 24

(1) Dreptul de a accede la o profesie reglementată sau de a o exercita în România, pentru care se solicită deținerea unui atestat de competență, nu poate fi interzis dacă:

a) solicitantul posedă un atestat de competență eliberat de un stat membru, care îi permite accesul la respectiva profesie sau la exercitarea acesteia în statul membru și oferă garanțiile echivalente celor cerute de legea română pentru practicarea profesiei, în special în domeniul sănătății, securității, protecției mediului și protecției consumatorilor;

b) solicitantul face dovada calificărilor dobândite într-un stat membru pentru practicarea respectivei profesii și oferă garanțiile echivalente celor cerute de legea română pentru practicarea profesiei, în special în domeniul sănătății, securității, protecției mediului și protecției consumatorilor.

(2) Dacă în România accesul la o profesie reglementată sau exercitarea ei este condiționată doar de deținerea unui document care atestă educația și confirmă o pregătire generală la nivelul învățământului primar, gimnazial sau liceal, autoritatea competentă nu poate să refuze unui cetățean al unui stat membru, pe motivul unor calificări inadecvate, accesul la această profesie sau exercitarea în aceleași condiții ca și cetățenii români, dacă solicitantul posedă calificări oficiale de nivel corespondent acordate într-un stat membru.

(3) Dacă solicitantul nu posedă atestatul de competență sau calificările prevăzute la alin. (1), se vor aplica dispozițiile legii române care reglementează profesia respectivă.

ART. 24¹

(1) Se consideră calificare care atestă o formare prevăzută la art. 8, 14, 15 și 16, inclusiv în ceea ce privește nivelul în cauză, orice titlu de calificare sau ansamblu de titluri de calificare care a fost eliberat de o autoritate competentă a unui stat membru, care atestă absolvirea unei formări în cadrul Uniunii Europene, recunoscută de respectivul stat membru ca având nivel echivalent și care conferă titularului aceleași drepturi de acces la o profesie sau de exercitare a acesteia ori care pregătește pentru exercitarea respectivei profesii.

(2) Este asimilată titlului de calificare, în aceleași condiții ca cele prevăzute la alin. (1), orice calificare profesională care, fără a îndeplini cerințele prevăzute de actele cu putere de lege sau de actele administrative ale statului membru de origine pentru accesul la o profesie ori pentru exercitarea unei profesii, conferă titularului său drepturi câștigate în temeiul respectivelor dispoziții. În special, în cazul în care statul membru de origine ridică nivelul de formare necesar pentru a avea acces la o profesie sau pentru a o exercita, iar o persoană care a urmat o formare anterioară, care nu îndeplinește cerințele noii calificări, beneficiază de drepturile câștigate în temeiul actelor cu putere de lege și al actelor administrative, formarea anterioară este considerată de autoritățile competente române corespunzătoare nivelului noii formări din statul membru de origine.

CAP. 4

Dispoziții și proceduri comune

ART. 25

(1) Stagiul de adaptare constă în exercitarea unei profesii reglementate în România, însoțit, eventual, de o formare profesională complementară, sub supravegherea unui membru calificat în profesia respectivă; stagiul face obiectul unei evaluări.

(2) Modalitățile de desfășurare și evaluare ale stagiului de adaptare sunt stabilite de autoritatea română competentă prevăzută în anexa nr. 3, care trebuie însă să țină seama de experiența profesională a solicitantului.

(3) În timpul stagiului de adaptare solicitantul are toate drepturile și obligațiile prevăzute de legea română și statutul profesional pentru ceilalți membri ai profesiei respective, inclusiv dreptul de a primi o remunerație corespunzătoare activității desfășurate.

(4) Pe parcursul acestui stagiul asistența medicală îi este garantată solicitantului în conformitate cu sistemul național român de asigurări sociale de sănătate.

(5) Atunci când pentru anumite activități profesionale, exercitate în stagiul de adaptare, nu se aplică sistemul național de asigurări sociale de sănătate, organizația profesională sau instituția corespunzătoare va adopta măsurile necesare pentru a permite solicitantului să aibă acces pe perioada stagiului de adaptare la asistența medicală la care au dreptul ceilalți membri ai profesiei.

ART. 26

(1) Proba de aptitudini constă într-o examinare a cunoștințelor profesionale ale solicitantului, organizată de autoritatea română competentă în scopul aprecierii aptitudinii solicitantului de a exercita profesia reglementată în România; proba de aptitudini nu poate include un examen de limbă română.

(2) Autoritatea română competentă stabilește conținutul examinării pe baza unei comparații între pregătirea cerută în România și cea pe care o are solicitantul. În acest sens, autoritatea română competentă întocmește o listă de discipline teoretice sau practice a căror cunoaștere este esențială pentru accesul sau

exercitarea respectivei profesii în România, iar disciplinele de examen sunt stabilite în fiecare caz în parte prin alegerea de pe această listă a materiilor care nu figurează în documentul deținut de solicitant.

(3) În toate cazurile proba de aptitudini trebuie să ia în considerare faptul că solicitantul este un profesionist calificat într-un stat membru.

(4) Autoritatea română competentă stabilește metodologia și modalitățile particulare de derulare a examinării, corespunzător prevederilor prezentului articol. Pentru evaluarea rezultatelor, autoritatea română competentă numește o comisie de evaluare, formată din membri calificați ai profesiei respective.

(5) Solicitantul care dorește să se pregătească pentru susținerea probei de aptitudini în România informează organizația profesională sau instituția corespunzătoare pentru a putea beneficia de mijloacele de pregătire care există în aceleași condiții cu cele pentru membrii profesiei respective din România.

ART. 27

(1) În cazul în care, în România, accesul la o profesie reglementată necesită îndeplinirea de către solicitant a anumitor condiții de onorabilitate și/sau moralitate, accesul la respectiva profesie ori exercitarea acesteia este interzisă falitului fraudulos, celui care a săvârșit o infracțiune sau o greșeală profesională gravă, autoritatea română competentă cerând solicitantului, cetățean al unui stat membru, să facă dovada îndeplinirii acestor condiții.

(2) În aceste situații, autoritatea română competentă acceptă ca probă suficientă pentru îndeplinirea condițiilor prevăzute la alin. (1) prezentarea de către solicitant a documentelor eliberate în acest scop de autoritățile competente din statul membru de origine sau de proveniență al acestuia.

(3) Dacă autoritățile competente din statul membru de origine sau de proveniență nu eliberează aceste documente, ele sunt înlocuite de o declarație sub jurământ sau, dacă o asemenea instituție juridică nu există, de o declarație solemnă, certificată, făcută de solicitant în fața unei autorități competente din statul membru de origine sau de proveniență.

ART. 28

(1) Dacă în România accesul la o profesie reglementată sau exercitarea acesteia este condiționată de prezentarea unui document care să ateste sănătatea fizică și psihică a solicitantului, autoritatea română competentă acceptă ca probă suficientă prezentarea documentului echivalent, solicitat în statul membru de origine sau de proveniență pentru accesul la respectiva profesie ori pentru exercitarea acesteia.

(2) Dacă în statul membru de origine sau de proveniență accesul la respectiva profesie ori la exercitarea acesteia nu este condiționată de îndeplinirea obligațiilor prevăzute la alin. (1), autoritatea română competentă acceptă prezentarea unui document cu conținut similar celui cerut în România, eliberat de o autoritate competentă din statul membru de origine sau de proveniență.

ART. 29

Atunci când, în România, în vederea accesului la o profesie reglementată sau pentru exercitarea acesteia trebuie să fie dovedită capacitatea financiară, autoritatea română competentă consideră atestările eliberate de băncile statului membru de origine sau de proveniență echivalente cu cele eliberate pe propriul său teritoriu.

ART. 30

Atunci când autoritatea română competentă le cere cetățenilor români, în vederea accesului la o profesie reglementată sau pentru exercitarea acesteia, dovada că sunt acoperiți de o asigurare împotriva consecințelor financiare ale responsabilității lor profesionale, autoritatea română competentă acceptă atestatele eliberate de organisme de asigurare ale celorlalte state membre drept echivalente cu cele eliberate pe propriul său teritoriu. Aceste atestate trebuie să precizeze că asigurătorul s-a conformat prevederilor legale și reglementărilor în vigoare în România în ceea ce privește modalitățile și întinderea garanției.

ART. 30¹

(1) *Persoanele care beneficiază de recunoașterea calificărilor profesionale trebuie să aibă cunoștințele de limba română în măsura în care sunt necesare exercitării profesiei respective. Evaluarea cunoștințelor lingvistice nu face parte din procedura de recunoaștere.*

(2) *Verificarea cunoștințelor lingvistice trebuie să respecte principiul proporționalității și să ia în considerare situația individuală a solicitantului. În acest scop, se acceptă orice certificat lingvistic și orice alt mijloc de probă concludent.*

ART. 31

Autoritatea română competentă acceptă documentele prevăzute la [art. 27](#), [28](#) și [30](#) numai în cazul în care solicitantul prezintă copii legalizate și traduceri autorizate ale acestora în termen de 3 luni de la data eliberării lor.

ART. 32

În cazul în care, în România, accesul la o profesie reglementată sau exercitarea acesteia este condiționată de depunerea unui jurământ sau a unei declarații solemne, a cărei formulă nu poate fi utilizată de un cetățean dintr-un stat membru, autoritatea română competentă dispune măsurile necesare pentru ca solicitantul să depună un astfel de jurământ sau declarație într-o formă adecvată și echivalentă.

ART. 33

(1) Dacă solicitantul îndeplinește condițiile de acces la o profesie reglementată sau de exercitare a acesteia în România, autoritatea română competentă acordă:

a) dreptul de a utiliza titlul profesional acordat în România care corespunde acestei profesii, precum și abrevierea acestuia în limba română;

b) dreptul de a folosi titlul conferit de documentul care atestă formarea solicitantului în statul membru de origine sau de proveniență, precum și abrevierea acestuia în limba aceluia stat. În acest titlu vor trebui să figureze cel puțin numele și locul instituției sau autorității care l-a conferit.

(2) În cazul în care profesia este reglementată în România de către o organizație profesională care acordă membrilor săi un titlu profesional, solicitantul, cetățean al unui stat membru, nu poate folosi acest titlu decât dacă probează apartenența la respectiva organizație profesională.

ART. 34

(1) Pentru verificarea îndeplinirii de către solicitant, cetățean al unui stat membru, a condițiilor cerute de prezenta lege, autoritatea română competentă acceptă ca probă documentele eliberate de autorități competente din statele membre.

(2) Pentru a accede la o profesie reglementată sau pentru a o exercita în România, solicitantul trebuie să depună o cerere în acest sens la autoritatea română competentă, care confirmă primirea dosarului solicitantului în termen de o lună de la data primirii sale și îl informează, după caz, cu privire la lipsa oricărui document. Lista actelor necesare care pot fi solicitate în vederea obținerii autorizației de exercitare a unei profesii reglementate este prevăzută în anexa nr. 7.

(3) Procedura de examinare a cererii de către autoritatea română competentă trebuie finalizată într-un termen cât mai scurt printr-o decizie motivată. Termenul nu poate fi mai mare de 3 luni de la data prezentării dosarului complet de către persoana interesată, putând fi prelungit cu o lună în cazul aplicării regimului general de recunoaștere a titlurilor de calificare și al recunoașterii experienței profesionale.

(4) Procedura de examinare a cererii se finalizează prin emiterea unei decizii motivate de către autoritatea română competentă, în termenul prevăzut la alin. (3). Această decizie se comunică solicitantului în termen de 15 zile de la emitere și produce efecte de la data comunicării. Decizia sau absența ei poate fi atacată în fața instanțelor române.

(5) Sub sancțiunea nulității, decizia trebuie să cuprindă termenul și instanța jurisdicțională unde aceasta poate fi contestată.

ART. 35

(1) Verificarea diplomelor în sensul art. 8, a diplomelor în sensul art. 14, a certificatelor, a atestatelor de competență și a altor titluri de calificare, acordate cetățenilor statelor membre și care corespund titlurilor care dau acces în România la exercitarea profesiilor reglementate, în sensul prezentei legi, se face de către autoritatea română competentă.

(2) În cazul în care există dubii asupra acestor documente, autoritatea română competentă poate cere autorității competente din statul membru respectiv confirmarea autenticității acestor documente.

CAP. 4¹

Reguli speciale aplicabile în cazul prestării de servicii

ART. 35¹

(1) Fără a aduce atingere dispozițiilor speciale ale dreptului comunitar și art. 35² și 35³, autoritățile române nu pot restrânge, din motive legate de calificările profesionale, libertatea de a presta servicii pe teritoriul României:

a) în cazul în care prestatorul este stabilit în mod legal într-un stat membru în scopul exercitării acelei profesii (denumit în continuare stat membru de stabilire); și

b) în cazul deplasării prestatorului, dacă a exercitat această profesie în statul membru de stabilire pe o perioadă de cel puțin 2 ani în decursul ultimilor 10 ani anteriori prestării, atunci când profesia nu este reglementată în statul respectiv. Condiția de exercitare a profesiei pe o perioadă de cel puțin 2 ani nu se aplică în cazul în care fie profesia, fie formarea profesională care dă dreptul la exercitarea profesiei este reglementată.

(2) Dispozițiile prezentului capitol se aplică exclusiv în cazul în care prestatorul se deplasează în România în scopul exercitării, în mod temporar și ocazional, a profesiei menționate la alin. (1). Caracterul

temporar și ocazional al prestării de servicii se evaluează de la caz la caz, în special în funcție de durata prestării, de frecvența, periodicitatea și continuitatea sa.

(3) În cazul deplasării prestatorului în România, acesta trebuie să respecte normele de conduită cu caracter profesional, legislativ sau administrativ care sunt direct legate de calificările profesionale, precum definiția profesiei, utilizarea titlurilor și abaterile profesionale grave care au o legătură directă și specifică cu protecția și siguranța consumatorilor, precum și dispozițiile disciplinare aplicabile în România profesioniștilor care exercită aceeași profesie.

ART. 35²

Autoritățile române exceptează prestatorii de servicii stabiliți într-un alt stat membru de cerințele impuse profesioniștilor stabiliți pe teritoriul său în ceea ce privește:

a) autorizarea de către o organizație profesională sau un organism profesional, înregistrarea sau afilierea la acestea. Autoritățile române pot solicita fie înregistrarea temporară automată, fie afilierea pro forma la o astfel de organizație sau organism profesional, cu condiția ca aceasta să nu întârzie sau să complice în vreun fel prestarea serviciilor și să nu atragă cheltuieli suplimentare pentru prestatorul de servicii. O copie a declarației și, după caz, a reînnoirii menționate la art. 35³ alin. (1), însoțite, pentru profesiile care au implicații în materie de sănătate sau de siguranță publică prevăzute la art. 35⁴ sau care beneficiază de recunoaștere automată, de o copie a documentelor prevăzute la art. 35³ alin. (3), sunt trimise de către autoritatea competentă organizației sau organismului profesional competent și aceasta constituie o înregistrare temporară automată sau o afiliere pro forma în acest scop;

b) înregistrarea la un organism de securitate socială de drept public, în scopul stabilirii, cu un asigurător, a conturilor aferente activităților exercitate în beneficiul persoanelor asigurate. Cu toate acestea, prestatorul de servicii informează organismul menționat la lit. b), în prealabil sau, în cazuri de urgență, ulterior, cu privire la serviciile pe care le-a prestat.

ART. 35³

(1) Autoritățile competente române solicită ca, atunci când prestatorul se deplasează pentru prima dată dintr-un stat membru în România pentru a furniza servicii, să fie informate în acest sens, în prealabil, printr-o declarație scrisă care să cuprindă informațiile privind acoperirea asigurării sau alte mijloace de protecție personală ori colectivă privind răspunderea profesională. Declarația se reînnoiește o dată pe an în cazul în care prestatorul intenționează să furnizeze servicii, temporar sau ocazional, în România, în decursul anului respectiv. Prestatorul poate prezenta această declarație prin orice mijloace.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), prin legi speciale cu privire la profesii reglementate se poate renunța la condiția depunerii declarației.

(3) Pentru prima prestare de servicii sau în cazul unei schimbări materiale privind situația stabilită în documente, autoritățile competente române solicită ca declarația să fie însoțită de următoarele documente:

a) o dovadă a cetățeniei prestatorului;

b) o atestare care să certifice că titularul este stabilit legal într-un stat membru în scopul exercitării activităților în cauză și că nu îi este interzisă exercitarea acestora, nici măcar temporar, la momentul eliberării atestării;

c) o dovadă a calificărilor profesionale;

d) în cazul prevăzut la art. 35¹ alin. (1) lit. b), dovada, prin orice mijloace, că prestatorul a exercitat activitățile în cauză pe o perioadă de cel puțin 2 ani în decursul ultimilor 10 ani;

e) în ceea ce privește profesiile din domeniul securității, dovada inexistenței unor condamnări penale, în cazul în care autoritățile competente solicită aceasta și cetățenilor români.

(4) Prin excepție de la prevederile alin. (3), prin legi speciale cu privire la profesii reglementate se poate renunța în tot sau în parte la solicitarea acestor documente.

(5) Prestarea serviciilor se realizează cu titlul profesional din statul membru de stabilire, atunci când există un astfel de titlu în respectivul stat membru pentru activitatea profesională în cauză. Acest titlu se indică în limba oficială sau în una dintre limbile oficiale ale statului membru de stabilire, de o manieră în care să se evite orice confuzie cu titlul profesional din România. În cazul în care nu există un astfel de titlu profesional în statul membru de stabilire, prestatorul indică titlul de calificare în limba oficială sau în una dintre limbile oficiale ale respectivului stat membru. Prin excepție, în cazul profesiilor pentru care se aplică recunoașterea automată, prestarea serviciilor se realizează cu titlul profesional din România.

ART. 35⁴

(1) În cazul profesiilor reglementate, cu implicații în materie de sănătate sau de siguranță publică, care nu beneficiază de recunoaștere automată, autoritățile competente române vor realiza o verificare a calificărilor profesionale ale prestatorului de servicii, înainte de prima prestare de servicii. O astfel de verificare prealabilă este posibilă numai în cazul în care obiectivul său este să evite daune grave pentru sănătatea sau siguranța beneficiarului serviciului, ca urmare a lipsei calificării profesionale a prestatorului, și cu

condiția să nu depășească ceea ce este necesar în acest scop. Lista profesiilor pentru care se aplică această prevedere este prevăzută de anexa nr. 8.

(2) În termen de cel mult o lună de la data primirii declarației și a documentelor însoțitoare, autoritatea competentă informează prestatorul fie cu privire la decizia de a nu proceda la verificarea calificărilor acestuia, fie cu privire la rezultatul verificării. În cazul întâmpinării unor dificultăți care ar putea conduce la o întârziere, autoritatea competentă informează prestatorul, în termen de o lună de la primirea declarației și a documentelor, cu privire la motivele întârzierii, precum și la timpul necesar pentru a ajunge la o decizie, care trebuie luată în termen de două luni de la data primirii documentației complete.

(3) În cazul unei diferențe semnificative între calificările profesionale ale prestatorului și formarea cerută în România, în măsura în care această diferență este de natură să aducă atingere sănătății sau siguranței publice, autoritățile competente române dau prestatorului posibilitatea de a demonstra că a dobândit cunoștințele și competențele lipsă, în special printr-o probă de aptitudini. În orice caz, prestarea serviciilor trebuie să fie posibilă în termen de o lună de la data deciziei adoptate în concordanță cu alin. (2).

(4) În lipsa unei reacții din partea autorității competente în termenele stabilite la alineatele anterioare, serviciile pot fi prestate.

(5) În cazul în care calificările au fost verificate în temeiul prezentului articol, serviciile sunt prestate cu titlul profesional din România.

ART. 35⁵

În cazul în care prestarea se realizează cu titlul profesional din statul membru de stabilire sau cu titlul de calificare al prestatorului de servicii, autoritățile competente române pot solicita prestatorului să furnizeze destinatarului serviciilor următoarele informații:

a) în cazul în care prestatorul este înregistrat într-un registru comercial sau într-un alt registru public similar, registrul în care este înregistrat și numărul de înregistrare ori alte mijloace echivalente de identificare prevăzute în respectivul registru;

b) în cazul în care activitatea face obiectul unui regim de autorizare în statul membru de stabilire, coordonatele autorității competente de supraveghere;

c) orice organizație profesională sau orice organism similar la care este înregistrat prestatorul;

d) titlul profesional sau, atunci când un astfel de titlu nu există, titlul de calificare a prestatorului și statul membru în care a fost obținut;

e) în cazul în care prestatorul este plătitor de TVA, codul de înregistrare atribuit conform art. 153 sau, după caz, art. 153¹ din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, ori codul de înregistrare similar, atribuit de autoritățile competente dintr-un alt stat membru;

f) informații privind acoperirea asigurărilor sau alte mijloace de protecție personală ori colectivă privind responsabilitatea profesională.

ART. 35⁶

(1) Autoritățile competente române pot solicita autorităților competente din statul membru de stabilire, pentru fiecare prestare de servicii, orice informații relevante privind legalitatea stabilirii și buna conduită a prestatorului, precum și absența unor sancțiuni disciplinare sau penale cu caracter profesional. Atunci când România este stat membru de origine, autoritățile competente române comunică autorităților competente ale statului membru gazdă informațiile solicitate cu privire la legalitatea stabilirii și buna conduită a prestatorului, precum și absența unor sancțiuni disciplinare sau penale cu caracter profesional, în conformitate cu art. 37 alin. (4).

(2) În cazul în care prestatorul este membru într-o organizație profesională și în condițiile respectării depline a dispozițiilor cu privire la protecția datelor personale, autoritățile competente din România pot solicita cardul profesional.

(3) Destinatarul unui serviciu poate formula o plângere împotriva prestatorului de servicii, în condițiile legii române.

(4) Autoritățile competente asigură schimbul tuturor informațiilor necesare pentru ca plângerea unui destinatar al unui serviciu formulată împotriva unui prestator de servicii să fie tratată în mod corect. Destinatarul este informat cu privire la rezultatul plângerii.

CAP. 5

Dispoziții și proceduri privind titlurile de formare profesională românești

ART. 36

(1) Cetățenii români sau cetățenii unui stat membru, deținători ai unui titlu oficial de calificare român, care vor să dovedească, pentru a se putea stabili într-un stat membru, că au exercitat efectiv și legal o profesie reglementată în România în decursul unei anumite perioade, adresează o cerere în acest sens autorităților

române. Autoritatea română competentă eliberează solicitantului o adeverință, care reprezintă o dovadă suficientă a acestui fapt.

(2) Autoritățile române competente prevăzute în anexa nr. 3, în temeiul prevederilor art. 1 alin. (2), atestă faptul că un titlu de calificare român, obținut de cetățenii români sau de cetățenii altui stat membru, îndeplinește condițiile pentru a le permite accesul la exercitarea unei profesii reglementate în România. Această atestare se bazează pe documentele de formare profesională eliberate de conducerea universităților, a instituțiilor de învățământ superior, a altor unități de învățământ sau autorități competente.

CAP. 6

Dispoziții finale

ART. 37

(1) *Autoritățile române competente prevăzute în anexa nr. 3 vor lua măsurile necesare pentru aplicarea prezentei legi, în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a acesteia, informând în acest sens Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, desemnat coordonator național.*

(2) *Autoritățile române prevăzute în anexa nr. 3 fac parte din Sistemul informatic pentru piață internă (IMI) și duc la îndeplinire obligațiile prevăzute în acest sens. Sistemul informatic pentru piață internă reprezintă mecanismul de cooperare administrativă creat, la nivel european, în domeniul pieței interne, aplicabil în cadrul procedurii de recunoaștere a calificărilor profesionale.*

(3) *Autoritățile competente din România și din statele membre fac schimb de informații privind sancțiunile disciplinare sau penale care au fost aplicate ori privind alte fapte specifice grave care pot avea consecințe asupra exercitării activităților specifice, cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal și cu respectarea obligației de confidențialitate.*

(4) *Autoritățile competente române, atunci când România este stat membru de origine, examinează veridicitatea faptelor și decid cu privire la natura și amploarea investigațiilor pe care trebuie să le realizeze și comunică statului membru gazdă concluziile rezultate din informațiile transmise.*

(5) *Autoritățile competente din România și din celelalte state membre, organismele și alte persoane juridice asigură confidențialitatea informațiilor transmise.*

ART. 37¹

(1) *Centrul Național de Recunoaștere și Echivalare a Diplomelor este punct de contact pentru furnizarea de informații privind recunoașterea calificărilor profesionale și pentru sprijinirea cetățenilor în realizarea drepturilor conferite de legislația română în domeniu.*

(2) *Centrul Național de Recunoaștere și Echivalare a Diplomelor colaborează cu celelalte puncte de contact și autorități competente din statele membre.*

ART. 38

Anexele nr. 1 - 8 fac parte integrantă din prezenta lege.

ART. 39

Anexele pot fi modificate sau completate prin hotărâre a Guvernului.

ANEXA 1

LISTA

activităților care nu intră sub incidența prezentei legi

- 1. activitățile persoanelor independente care lucrează în industria producătoare și cea prelucrătoare (industrie și industria meșteșugărească);*
- 2. activitățile persoanelor independente care lucrează în industria alimentară și cea a băuturilor;*
- 3. activitățile în domeniul comerțului cu ridicata;*
- 4. activitățile intermediarilor din comerț, industrie și industria meșteșugărească;*
- 5. activitățile persoanelor independente care lucrează în domeniul comerțului cu amănuntul;*
- 6. activitățile persoanelor independente care lucrează în domeniul comerțului cu ridicata al cărbunelui și activități ale intermediarilor din domeniul comerțului cu cărbune;*
- 7. activitățile persoanelor independente și ale intermediarilor care lucrează în domeniul comerțului și al distribuției de produse toxice; activitățile, comerțul și distribuția de produse toxice, activitățile care implică utilizarea profesională a acestor produse, inclusiv activitățile intermediarilor;*
- 8. activitățile persoanelor independente care lucrează în sectorul de servicii personale: restaurante, cafenele, taverne și alte locuri unde se servește mâncare și unde se consumă băuturi, hoteluri, case de locuit, campinguri și alte spații de cazare;*

9. activitățile de agent de asigurări și de broker de asigurări;
10. activitățile persoanelor independente care lucrează în domeniul anumitor servicii auxiliare domeniilor transporturilor și agențiilor de turism;
11. servicii de coafură;
12. activitățile itinerante.

ANEXA 2

LISTA profesiilor reglementate în România

A. *Profesiile reglementate care necesită cel puțin 3 ani de studii superioare (diplomă a unei universități sau a unui colegiu universitar):*

- a) *auditor financiar;*
- b) *avocat;*
- c) *consilier în proprietate industrială;*
- d) *expert contabil;*
- e) *contabil autorizat;*
- f) *consultant fiscal;*
- g) *cadru didactic (în învățământul superior și preuniversitar);*
- h) *profesii în domeniul transporturilor aeriene, maritime, fluviale și rutiere: comandant, ofițer punte secund, ofițer punte, șef mecanic, ofițer mecanic secund, ofițer mecanic, șef electrician maritim, ofițer electrician maritim, pilot de mare largă, pilot maritim, pilot maritim aspirant, meteorolog, meteorolog aeronautic, prognozist, personal aeronautic pentru protecția navigației aeriene și telecomunicației (PNA-TC), inginer de recepție și control aeronave, inginer de recepție și mijloace PNA-TC, profesor de legislație rutieră, inspector ITP, lector pentru pregătirea și perfecționarea profesională a personalului de specialitate din domeniul transporturilor rutiere;*
- i) *profesii în domeniul construcțiilor: verificator de proiect atestat, expert tehnic atestat, responsabil tehnic cu execuția, auditor energetic pentru clădiri;*
- j) *urbanist;*
- k) *practician în insolvență;*
- l) *restaurator;*
- m) *traducător/interpret autorizat;*
- n) *psiholog;*
- o) *biochimist, biolog și chimist în sistemul sanitar;*
- p) *asistent medical;*
- q) *tehnician dentar;*
- r) *inspector protecția muncii;*
- s) *asistent social;*
- ș) *asistent veterinar;*
- t) *consilier juridic;*
- ț) *consilier de probațiune;*
- u) *expert tehnic judiciar;*
- v) *expert criminalist;*
- w) *mediator;*
- x) *arhivist.*

B. *Profesiile reglementate pentru care durata de studii este inferioară duratei de 3 ani de studii superioare:*

- a) *profesii în domeniul transporturilor aeriene, maritime, fluviale, rutiere și feroviare: controlor trafic aerian dirijare, controlor trafic aerian informare, personal tehnic aeronautic, navigator aerian, mecanic navigant, operator radio navigant, însoțitor de bord, pilot avion, pilot elicopter, dispecer operațiuni de zbor, responsabil radiocomunicații, pilot planor, pilot balon liber, meteorolog aeronautic tehnician, personal aeronautic pentru protecția navigației aeriene și telecomunicații aeronautice PNA-TC, căpitan maritim portuar, ofițer punte maritim portuar, șef mecanic maritim portuar, ofițer mecanic maritim portuar, ofițer electrician maritim portuar, ofițer punte maritim aspirant, ofițer mecanic maritim aspirant, ofițer electrician maritim aspirant, timonier, motorist, marinar, șef de echipaj maritim, conducător de șalupă maritimă, electrician de bord maritim, fitter, pompagiu, marinar, căpitan fluvial categoria A, căpitan fluvial categoria B, timonier fluvial, șef*

mecanic fluvial, mecanic, conducător de șalupă fluvială, șef de echipaj fluvial, marinar, marinar stagiar, mecanic stagiar, electrician de bord, persoană desemnată să conducă permanent și efectiv activitatea de transport rutier, consilier de siguranță pentru transportul rutier al mărfurilor periculoase, conducător de autovehicule care transportă mărfuri periculoase, conducător auto care efectuează transport rutier de mărfuri cu vehicule a căror masă maximă autorizată este mai mare de 3,5 tone, conducător auto care efectuează transport rutier public de persoane, conducător auto care efectuează transport rutier cu vehicule având mase și/sau dimensiuni de gabarit depășite, conducător auto care efectuează transport rutier în regim de taxi, instructor de conducere auto, mecanic locomotivă, dispecer de trafic;

b) ghid de turism;

c) detectiv particular; agent de pază, control acces, ordine și intervenție; agent de protecție, însoțire și gardare persoane fizice și valori; tehnician pentru sistemele de detecție, supraveghere video și de monitorizare, control acces și comunicații; operator dispecer sisteme de monitorizare și pentru aparatură de control; conducător societate de pază și protecție; conducător societate de instalare sisteme de alarmă; instructor în poligonul de tir; pirotehnist pentru focuri de artificii;

d) salvator montan;

e) tehnician veterinar;

f) asistent personal profesionist, asistent personal, asistent maternal;

g) asistent medical;

h) arhivar.

ANEXA 3

LISTA

autorităților competente corespunzătoare fiecărei profesii reglementate în România

A. Profesiile reglementate care necesită cel puțin 3 ani de studii superioare (diplomă a unei universități sau a unui colegiu universitar):

a) Camera Auditorilor Financiar din România - auditor financiar;

b) Uniunea Națională a Barourilor din România - avocat;

c) Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci - consilier în proprietate industrială;

d) Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați - expert contabil;

e) Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați - contabil autorizat;

f) Ministerul Economiei și Finanțelor - consultant fiscal;

g) Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului - cadru didactic (învățământ preuniversitar și superior);

h) Ministerul Transporturilor și autoritățile din domeniul de referință - profesii în domeniul transporturilor aeriene, maritime, fluviale și rutiere;

i) Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor - verificator de proiect atestat, expert tehnic atestat și responsabil tehnic cu execuția, auditor energetic pentru clădiri;

j) Registrul Urbaniștilor din România - urbanist;

k) Uniunea Națională a Practicienilor în Insolvență din România - practician în insolvență;

l) Oficiul Național al Monumentelor Istorice - restaurator;

m) Ministerul Justiției - traducător/interpret autorizat;

n) Colegiul Psihologilor din România - psiholog;

o) Ordinul Biochimistilor, Biologilor și Chimistilor în Sistemul Sanitar din România - biochimist, biolog și chimist în sistemul sanitar;

p) Ordinul Asistenților Medicali și Moașelor din România - asistent medical;

q) Ordinul Tehnicienilor Dentari din România - tehnician dentar;

r) Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse - inspector protecția muncii;

s) Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse - asistent social;

ș) Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor - asistent veterinar;

t) Ministerul Justiției - consilier juridic;

ț) Ministerul Justiției - consilier de probațiune;

u) Ministerul Justiției - expert tehnic judiciar;

v) Ministerul Justiției - expert criminalist;

w) Consiliul de mediere - mediator;

x) Ministerul Internelor și Reformei Administrative - Arhivele Naționale - arhivist.

B. *Profesiile reglementate pentru care durata de studii este inferioară duratei de 3 ani de studii superioare:*

a) *Ministerul Transporturilor și autoritățile din domeniul de referință - profesii în domeniul transporturilor aeriene, maritime, fluviale, rutiere și feroviare;*

b) *Ministerul pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale - ghid de turism;*

c) *Ministerul Internelor și Reformei Administrative - Inspectoratul General al Poliției Române - detectiv particular; agent de pază, control acces, ordine și intervenție; agent de protecție, însoțire și gardare persoane fizice și valori; conducător societate de pază și protecție; conducător societate de instalare sisteme de alarmă, tehnician pentru sistemele de detecție, supraveghere video și de monitorizare, control acces și comunicații; operator dispecer sisteme de monitorizare și pentru aparatură de control; instructor în poligonul de tir; pirotehnist pentru focuri de artificii;*

d) *Asociația Națională a Salvatorilor Montani din România - salvator montan;*

e) *Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor - tehnician veterinar;*

f) *Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse - asistent personal profesionist, asistent personal, asistent maternal;*

g) *Ordinul Asistenților Medicali și Moașelor din România - asistent medical;*

h) *Ministerul Internelor și Reformei Administrative - Arhivele Naționale - arhivar.*

ANEXA 4

LISTA

profesiilor reglementate în România care necesită cunoașterea dreptului român

a) *auditor financiar;*

b) *consultant fiscal;*

c) *avocat;*

d) *expert contabil și contabil autorizat;*

e) *consilier juridic.*

ANEXA 5

LISTA

ciclorilor de formare profesională care au structură specială în sensul art. 14 alin. (1) lit. b) din lege

1. Domeniul paramedical și sociopedagogic

În Germania:

A. formare pentru:

a) *asistent(ă) de pediatrie (Kinderkrankenschwester/Kinderkrankenpfleger);*

b) *fizioterapeut [Krankengymnast(in)/Physiotherapeut(in)];*

c) *ergotherapeute/therapeute du travail (Beschäftigungs- und Arbeitstherapeut/Ergotherapeut), (ergoterapeut, terapeut ocupațional);*

d) *logoped (Logopadet/Logopadin);*

e) *ortoptist [Orthoptist(in)];*

f) *educator autorizat [Staatlich anerkannte(r) Erzieher(in)];*

g) *educator terapeut autorizat [Staatlich anerkannte(r) Heilpadagoge(-in)];*

h) *asistent medical de laborator [medizinisch-technische(r) Laboratoriums-Assistent(in)];*

i) *asistent medical în domeniul radiologiei [medizinisch-technische(r) Radiologie-Assistent(in)];*

j) *asistent medical pentru diagnosticare funcțională [medizinisch-technische(r) Assistent(in) fur Funktionsdiagnostik];*

k) *asistent tehnician veterinar [Veterinarmedizinisch-technische(r) Assistent(in)];*

l) *dietetician [Diatassistent(in)];*

m) *tehnician farmacist (Pharmazieingenieur), formare anterioară datei de 31 martie 1994 în fosta Republică Democrată Germană sau în teritoriile noilor landuri;*

n) *asistent psihiatru [psychiatrische(r) Krankenschwester/Krankenpfleger];*

o) *logoterapeut [Sprachtherapeut(in)].*

În Italia:

- A. formare pentru:
a) tehnician dentar (odontotecnico);
b) optician (ottico).

În Luxemburg:

- A. formare pentru:
a) asistent tehnic medical în domeniul radiologiei [assistant(e) technique medical(e) en radiologie];
b) asistent medical de laborator [assistant(e) technique medical(e) de laboratoire];
c) asistent(ă) de psihiatrie (infirmier/iere psychiatrique);
d) asistent tehnic medical în domeniul chirurgiei (assistant(e) technique medical(e) en chirurgie];
e) asistent de puericultură (infirmier/iere puericulteur/trice);
f) asistent de anestezie (infirmier/iere anesthesiste);
g) maseur/maseuză calificată [masseur/euse dipl(o) me(e)];
h) educator/educatoare (educateur/trice).

În Olanda:

formare pentru:

A. asistent veterinar (dierenartassistent)

care reprezintă cicluri de educație și formare având o durată totală de cel puțin 13 ani, ce cuprind:

- a) fie cel puțin 3 ani de formare profesională într-o școală specializată, care se încheie cu un examen, completată eventual de un ciclu de specializare de un an sau 2, care se încheie cu un examen;
b) fie cel puțin 2 ani și jumătate de formare profesională într-o școală specializată, care se încheie cu un examen și completați cu o experiență profesională de cel puțin 6 luni sau de un stagiu profesional de cel puțin 6 luni într-o instituție autorizată;
c) fie cel puțin 2 ani de formare profesională într-o școală specializată, care se încheie cu un examen și completați cu o experiență profesională de cel puțin un an sau de un stagiu profesional de cel puțin un an într-o instituție autorizată;
d) fie, în cazul asistentului veterinar (dierenartassistent) din Olanda, 3 ani de formare profesională într-o școală de specialitate (programul MBO) sau alternativ 3 ani de formare profesională, în conformitate cu sistemul dual de ucenicie (LLW), ambele finalizate cu un examen.

În Austria:

- a) formarea de bază specifică în domeniul pediatic (spezielle Grundausbildung in der Kinder- und Jugendlichenpflege);
b) formarea de bază specifică asistenților în domeniul psihiatric (spezielle Grundausbildung in der psychiatrischen Gesundheits-und Krankenpflege);
c) optician specializat în lentile de contact (Kontaktlinsenoptiker);
d) pedichiurist (Fusspfleger);
e) audioprotezist (Hörgerateakustiker);
f) drogist (Drogist),

care reprezintă un ciclu de studii sau de formare cu o durată totală de cel puțin 14 ani, din care o formare de cel puțin 5 ani în cadrul unei formări structurale subdivizate, pe de o parte, într-o ucenicie de cel puțin 3 ani, cuprinzând o formare parțial dobândită la locul de muncă și parțial efectuată într-o instituție de învățământ profesional și, pe de altă parte, o perioadă de stagiu și de formare finalizată printr-un examen profesional care conferă dreptul de exercitare a profesiei și de a forma ucenici;

g) maseur (Masseur),

care reprezintă un ciclu de studii și de formare cu o durată totală de cel puțin 14 ani, din care o formare de cel puțin 5 ani în cadrul unei formări structurale, cuprinzând și o ucenicie de 2 ani, o perioadă de stagiu și de formare de 2 ani și o formare de un an, finalizată printr-un examen profesional care îi conferă dreptul de exercitare a profesiei și de formare de ucenici;

h) educator în instituții preșcolare [Kindergarten(in)];

i) educator (Erzieher),

care reprezintă un ciclu de studii și de formare cu o durată totală de cel puțin 13 ani, din care o formare profesională de 5 ani într-o școală specializată, finalizată printr-un examen.

În Republica Cehă:

A. formare pentru:

a) asistent de îngrijiri de sănătate (zdravotnický asistent), care reprezintă o formare cu o durată totală de cel puțin 13 ani, dintre care cel puțin 8 ani de formare inițială și 4 ani de formare profesională într-o instituție de învățământ secundar medical, finalizată cu un examen, respectiv "maturitní zkouška";

b) asistent nutriționist (nutricní asistent), care reprezintă o formare cu o durată totală de cel puțin 13 ani, dintre care cel puțin 8 ani de formare inițială și 4 ani de formare profesională într-o instituție de învățământ secundar medical, finalizată cu un examen, respectiv "maturitní zkouška".

În Cipru:

A. formare pentru:

a) tehnician dentar (odontotechnites), care reprezintă o formare cu o durată totală de cel puțin 14 ani, dintre care cel puțin 6 ani de formare inițială, 6 ani de învățământ secundar și 2 ani de învățământ postliceal profesional, urmată de un an de experiență profesională;

b) optician (technikos optikos), care reprezintă o formare cu o durată totală de cel puțin 14 ani, dintre care cel puțin 6 ani de formare inițială, 6 ani de învățământ secundar și 2 ani de învățământ postliceal, urmată de un an de experiență profesională.

În Letonia:

A. formare pentru:

a) asistent dentar (zobārstniecības masa), care reprezintă o formare cu o durată totală de cel puțin 13 ani, dintre care cel puțin 10 ani de învățământ general și 2 ani de formare profesională într-o instituție de învățământ medical, urmată de 3 ani de experiență profesională finalizată cu un examen de obținere a unui certificat de specializare;

b) asistent de laborator de analize biomedicale (biomedicīnas laborants), care reprezintă o formare cu o durată totală de cel puțin 12 ani, dintre care cel puțin 10 ani de învățământ general și 2 ani de formare profesională într-o instituție de învățământ medical, urmată de 2 ani de experiență profesională finalizată cu un examen de obținere a unui certificat de specializare;

c) tehnician dentar (zobu tehnikis), care reprezintă o formare cu o durată totală de cel puțin 12 ani, dintre care cel puțin 10 ani de învățământ general și 2 ani de formare profesională într-o instituție de învățământ medical, urmată de 2 ani de experiență profesională finalizată cu un examen de obținere a unui certificat de specializare;

d) asistent fiziokinoterapeut (fizioterapeita asistents), care reprezintă o formare cu o durată totală de cel puțin 13 ani, dintre care cel puțin 10 ani de învățământ general și 3 ani de formare profesională într-o instituție de învățământ medical, urmată de 2 ani de experiență profesională finalizată cu un examen de obținere a unui certificat de specializare.

În Slovacia:

A. formare pentru:

a) profesor de dans în școlile de învățământ artistic (ucitel v tanecnom odbore na základnych umeleckých školach), care reprezintă o formare cu o durată totală de cel puțin 14 ani și jumătate, dintre care 8 ani de formare inițială, 4 ani de studii într-o instituție de învățământ secundar specializat și o formare de 5 semestre în pedagogia dansului;

b) educator în instituțiile de învățământ specializat și în centrele de acordare de servicii sociale (vychovavateľ v špeciálnych výchovných zariadeniach a v zariadeniach sociálnych služieb), care reprezintă o formare cu o durată totală de cel puțin 14 ani, dintre care 8 până la 9 ani de formare inițială, 4 ani de studiu într-o instituție de învățământ secundar specializat în pedagogie sau într-o altă instituție de învățământ secundar și 2 ani de studii complementare de pedagogie fără frecvență.

2. Domeniul meșterilor artizani (Mester/Meister/Maitre) care se referă la cicluri de educație și formare privind activități care nu sunt incluse în lista activităților menționate în anexa nr. 1

În Danemarca:

A. formare pentru:

a) optician (optometrist);

Acest ciclu are o durată totală de 14 ani, inclusiv 5 ani de formare profesională, dintre care 2 ani și jumătate pentru formare teoretică oferită de instituția de formare profesională și 2 ani și jumătate pentru formare practică efectuată la locul de muncă, care se încheie cu un examen privind domeniul respectiv și care conferă dreptul de a folosi titlul de "Mester";

b) ortopedist, tehnician ortoped (ortopaedimekaniker);

Acest ciclu are o durată totală de 12,5 ani, inclusiv 3 ani și jumătate de formare profesională, dintre care 6 luni pentru formare teoretică oferită de instituția de formare profesională și 3 ani pentru formare practică efectuată la locul de muncă, care se încheie cu un examen privind domeniul respectiv și care conferă dreptul de a folosi titlul de "Mester";

c) cizmar ortoped (ortopaediskomager);

Acest ciclu are o durată totală de 13,5 ani, inclusiv 4 ani și jumătate de formare profesională, dintre care 2 ani pentru formare teoretică oferită de instituția de formare profesională și 2 ani și jumătate pentru formare practică efectuată la locul de muncă, care se încheie cu un examen privind domeniul respectiv și care conferă dreptul de a folosi titlul de "Mester".

În Germania:

A. formare pentru:

- a) optician (Augenoptiker);
- b) tehnician dentar (Zahntechniker);
- c) asistent bandagist (Bandagist);
- d) audioprotezist (Hoergeraete-Akustiker);
- e) tehnician ortopedist (Orthopaediemechaniker);
- f) cizmar ortopedist (Orthopaedieschuhmacher).

În Luxemburg:

A. formare pentru:

- a) optician (opticien);
- b) tehnician dentar (mecanicien dentaire);
- c) audioprotezist (audioprothesiste);
- d) tehnician ortopedist/bandagist (mecanicien orthopediste/bandagiste);
- e) cizmar ortopedist (orthopediste-cordonnier).

Aceste cicluri au o durată totală de 14 ani, inclusiv cel puțin 5 ani de formare efectuați într-un cadru organizat, parțial la locul de muncă și parțial în cadrul instituției de formare profesională, care se încheie cu un examen ce trebuie trecut pentru a putea exercita cu titlu independent sau ca salariat cu un nivel comparabil de responsabilități o activitate considerată de natură artizanală.

În Austria:

A. formare pentru:

- a) bandagist (Bandagist);
- b) corsetier (Miederwarenerzeuger);
- c) optician (Optiker);
- d) cizmar ortopedist (Orthopadieschuhmacher);
- e) tehnician ortopedist (Orthopadietechniker);
- f) tehnician dentar (Zahntechniker);
- g) grădinar (Gartner),

care reprezintă un ciclu de studii și de formare cu o durată totală de cel puțin 14 ani, dintre care o formare de cel puțin 5 ani într-un cadru de formare structurală, pe de o parte, într-o ucenicie de cel puțin 3 ani, cuprinzând o formare parțial dobândită la locul de muncă și parțial efectuată într-o instituție de învățământ profesional și, pe de altă parte, într-o perioadă de stagiu și de formare finalizată cu un examen de aptitudini în profesia respectivă, care să-i confere dreptul de exercitare a profesiei, de formare de ucenici și de a utiliza titlul de "Meister".

B. formările de meșteri artizani în domeniul agriculturii și al silviculturii, precum:

- a) maistru în agricultură (Meister in der Landwirtschaft);
- b) maistru în activitatea gospodăriilor rurale (Meister in der landlichen Hauswirtschaft);
- c) maistru în horticultură (Meister im Gartenbau);
- d) maistru în cultura legumicolă (Meister im Feldgemusebau);
- e) maistru în cultura fructelor și procesarea fructelor (Meister im Obstbau und in der Obstverwertung);
- f) maistru în viticultură și tehnici viticole (Meister im Weinbau und in der Kellerwirtschaft);
- g) maistru în industria lactatelor și brânzeturilor (Meister in der Molkerei-und Kesewirtschaft);
- h) maistru în economia cabalinelor (Meister in der Pferdewirtschaft);
- i) maistru în economia piscicolă (Meister in der Fischereiwirtschaft);
- j) maistru în economia avicolă (Meister in der Geflugelwirtschaft);
- k) maistru în apicultură (Meister in der Bienenwirtschaft);

l) maistru în industria forestieră (Meister in der Forstwirtschaft);
m) maistru în arboricultură forestieră (Meister in der Forstgarten-und Forstpflégewirtschaft);
n) maistru în stocarea produselor agricole (Meister in der landwirtschaftlichen Lagerhaltung),
care reprezintă un ciclu de studii și de formare cu o durată totală de cel puțin 15 ani, dintre care o formare de cel puțin 6 ani în cadrul unei formări structurale divizate, pe de o parte, într-o ucenicie de cel puțin 3 ani, cuprinzând o formare parțial dobândită la locul de muncă și parțial efectuată într-o instituție de învățământ profesional și, pe de altă parte, o perioadă de stagiu finalizată cu un examen de aptitudini în profesia respectivă și care conferă dreptul de a forma ucenici și de a utiliza titlul de "Meister".

În Norvegia:

A. formare pentru:

a) profesor în învățământul profesional și tehnic (yrkesfaglaerer), care reprezintă o formare cu durata cuprinsă între 18 și 20 de ani, care include de la 9 la 10 ani de formare în învățământul primar și în ciclul inferior al învățământului secundar, cel puțin de la 3 la 4 ani de formare de ucenic - sau, alternativ, 2 ani de învățământ profesional liceal și 2 ani de formare de ucenic - finalizată cu obținerea certificatului profesional sau de muncitor calificat,

(i) experiență profesională ca meșteșugar de cel puțin 4 ani;

(ii) studii teoretice ulterioare în domeniul artizanatului de cel puțin un an; și

(iii) un an de studii în cadrul unui program de studii teoretice și practice.

În Polonia:

A. formare pentru:

a) profesor în domeniul formării profesionale practice (Nauczyciel praktycznej nauki zawodu), care reprezintă o formare cu o durată de:

(i) 8 ani de formare inițială și 5 ani de formare profesională în învățământul secundar sau de formare echivalentă în învățământul secundar într-un domeniu adecvat, urmată de formarea în pedagogie cu o durată totală de cel puțin 150 de ore, de formarea în domeniul protecției și igienei muncii și de 2 ani de experiență profesională în disciplina pe care o va preda; sau

(ii) 8 ani de formare inițială și 5 ani de formare profesională în învățământul secundar și o diplomă obținută la terminarea unui ciclu de formare într-o instituție de învățământ postliceal pedagogic tehnic; sau

(iii) 8 ani de formare inițială, 2 până la 3 ani de formare profesională inițială în învățământul secundar și cel puțin 3 ani de experiență profesională, finalizată cu o diplomă de maistru în profesia respectivă, urmată de formarea în pedagogie cu o durată totală de cel puțin 150 de ore.

În Slovacia:

A. formare pentru:

a) maistru în învățământul profesional (majster odbornej vychovy), care reprezintă o formare cu o durată totală de cel puțin 12 ani, dintre care 8 ani de formare inițială, 4 ani de formare profesională (ciclu complet de formare profesională în învățământul secundar și/sau ucenicie într-un ciclu similar de formare profesională sau de ucenicie); experiență profesională cu o durată totală de cel puțin 3 ani de în domeniul de formare ori ucenicie și studii complementare în pedagogie la facultatea de pedagogie sau la o universitate tehnică ori ciclu complet de învățământ secundar și ucenicie într-un ciclu similar de formare profesională sau ucenicie; experiență profesională cu o durată totală de cel puțin 3 ani în domeniul de formare ori ucenicie și studii complementare în pedagogie la facultatea de pedagogie sau, până la 1 septembrie 2005, formare specializată în domeniul pedagogiei realizată în centre metodologice de formare a maștrilor în învățământul profesional în școlile specializate, fără studii pedagogice complementare.

3. Domeniul maritim

a) Transportul maritim

În Islanda:

A. formare pentru:

a) căpitan de marină (skipstjori);

b) secund (styrimaour);

c) ofițer de punte (undirstyrimaour);

d) inginer mecanic maritim, I grad (velstjori 1. stigs).

În Norvegia:

A. formare pentru:

- a) căpitan maritim/ofițer de cart, clasa 1 (skipsforer);
- b) secund/ofițer de cart, clasa 2 (overstyrmann);
- c) căpitan de marină de comerț intern/ofițer de cart, clasa 3 (kystskipper);
- d) secund/ofițer de punte/ofițer de cart, clasa 4 (styrmann);
- e) mecanic șef/ofițer mecanic clasa 1 (maskinsjef);
- f) mecanic secund/ofițer mecanic clasa 2 (1. maskinist);
- g) mecanic/ofițer mecanic clasa 3 (enemaskinist);
- h) ofițer mecanic de punte/ofițer mecanic clasa 4 (maskinoffiser);

care reprezintă o formare:

(i) în Islanda, de 9 sau 10 ani în învățământul primar, urmată de 2 ani de serviciu pe mare și completată cu 3 ani de formare profesională specializată (5 ani pentru ofițer mecanic maritim);

(ii) în Norvegia, 9 ani în învățământul primar, urmată de un curs de formare de bază și serviciu pe mare de 3 ani (2 ani și jumătate pentru ofițer mecanic) și completată cu:

- un an de formare profesională specializată pentru ofițer de punte;
- 2 ani de formare profesională specializată pentru celelalte profesii

și, ulterior, de serviciu pe mare și care este recunoscută de STCW (Convenția internațională privind normele de formare a personalului maritim, de eliberare a brevetelor și de realizare a serviciului de pază, 1978).

În Norvegia:

A. formare pentru:

- a) electrician la bordul navelor ("elektroautomasjonstekniker/skipselektriker"),

care reprezintă o formare de 9 ani de învățământ primar, urmat de 3 ani de cursuri de formare de bază și completat cu un an de experiență practică și de serviciu pe mare și de un an de formare profesională specializată.

În Republica Cehă

A. formare pentru:

- a) matelot de punte (Palubni asistent);
- b) ofițer de cart pe pasarelă (Namorni porucik);
- c) secund (Prvni palubni dustojnik);
- d) căpitan (Kapitan);
- e) mecanic (Strojni asistent);
- f) ofițer mecanic de cart (Strojni dustojnik);
- g) mecanic secund (Druhy strojni dustojnik);
- h) mecanic-șef (Prvni strojni dustojnik);
- i) electrician (Elektrotechnik);
- j) electrician-șef (Elektrodustojnik).

În Danemarca:

A. formare pentru:

- a) căpitan de marină comercială (skibsforer);
- b) secund (overstyrmand);
- c) timonier, ofițer de cart (enestyrmand, vagthavende styrmand);
- d) ofițer de cart (vagthavende styrmand);
- e) mecanic de navă (maskinchef);
- f) prim-ofițer mecanic (1.maskinmester);
- g) prim-ofițer mecanic/mecanic-șef de cart (1.maskinmester/vagthavende maskinmester).

În Germania:

A. formare pentru:

- a) căpitan de vas de mare tonaj de coastă (Kapitan AM);
- b) căpitan de vas de coastă (Kapitan AK);
- c) ofițer de cart de punte de mare tonaj de coastă (Nautischer Schiffsoffizier AMW);
- d) ofițer de cart de punte pe vas de coastă (Nautischer Schiffsoffizier AKW);
- e) ofițer mecanic, gradul C - mașinist-șef (Schiffsbetriebstechniker CT - Leiter von Maschinenanlagen);
- f) șef mecanic, gradul C - mașinist-șef (Schiffsmaschinist C Ma-Leiter von Maschinenanlagen);

- g) ofițer mecanic de cart, gradul C (Schiffsbetriebstechniker CTW);
- h) șef mecanic de cart, gradul C - ofițer tehnician unic responsabil (Schiffsmaschinist CMAW-Technischer Alleinoffizier).

În Italia:

A. formare pentru:

- a) ofițer de punte (ufficiale di coperta);
- b) ofițer mecanic (ufficiale di macchina).

În Letonia:

A. formare pentru:

- a) inginer electrician la bordul navelor (Kugu elektromehānikis);
- b) operator pentru aparate frigorifice (Kuga saldesanas iekartu masinists).

În Olanda:

A. formare pentru:

a) șef de cart - pe vas de coastă (cu formare suplimentară) [stuurman kleine handelsvaart (met aanvulling)];

b) supraveghetor de motor (cu diplomă) (diploma motordrijver);

c) funcționar destinat serviciului de ajutor trafic maritim VTS (VTS functionarist);

care reprezintă o formare:

- în Republica Cehă:

A. pentru matelot de punte (Palubni asistent):

persoană în vârstă de cel puțin 20 de ani;

a) absolvirea unei instituții de formare sau a unei școli maritime - secția Navigație, cele două cicluri trebuie să fie finalizate printr-un examen, respectiv "maturitni zkouska", și efectuarea unui stagiu pe mare aprobat cu o durată de minimum 6 luni, efectuat la bordul navei în timpul studiilor; sau

b) efectuarea unui stagiu pe mare aprobat în calitate de matelot cu o durată de minimum 2 ani, ca membru în echipa de cart pe pasarelă cu misiunea de a acorda sprijin la bordul navei, și o formare aprobată conformă cu normele de competență menționate la secțiunea A-II/1 din codul STCW (Convenția internațională privind normele de formare a personalului maritim, de eliberare a brevetelor și de realizare a serviciului de pază, 1978) efectuată de către o instituție de formare sau o școală maritimă dintr-un stat parte la Convenție, și absolvirea unui examen în fața unei comisii recunoscute de CTM (Comitetul privind transporturile maritime al Republicii Cehe);

B. pentru ofițer de cart pe pasarelă (Namorni porucik):

1. efectuarea unui stagiu pe mare aprobat în calitate de matelot de punte la bordul navelor cu o capacitate egală sau mai mare de 500, cu o durată de minimum 6 luni pentru titularii de diplome acordate de instituțiile de formare ori de școlile maritime sau de un an pentru titularii de diplome obținute în urma unui ciclu de formare aprobat, dintre care cel puțin 6 luni sunt efectuate în calitate de matelot făcând parte din echipa de cart pe pasarelă;

2. ținerea registrului de formare la bordul navei pentru cadeți, completat în mod adecvat și aprobat;

C. pentru secund (Prvni palubni dustojnik): obținerea unui brevet de ofițer de cart pe pasarelă pentru navele cu o capacitate egală sau mai mare de 500 și efectuarea unui stagiu pe mare aprobat cu o durată de minimum 12 luni în această funcție;

D. pentru căpitan (Kapitan): deținerea unui brevet de căpitan pentru navele cu o capacitate cuprinsă între 500 și 3.000; deținerea unui brevet de secund pentru navele cu o capacitate egală sau mai mare de 3.000, efectuarea unui stagiu aprobat pe mare cu o durată de minimum 6 luni, în calitate de secund pe navele cu o capacitate egală sau mai mare de 500, și efectuarea unui stagiu pe mare aprobat cu o durată de minimum 6 luni în calitate de secund, pe navele cu o capacitate egală sau mai mare de 3.000;

E. pentru mecanic (Strojni asistent):

1. persoană în vârstă de cel puțin 20 de ani;

2. absolvirea unei instituții de formare sau a unei școli maritime - secția Geniu maritim și efectuarea unui stagiu pe mare aprobat cu o durată de minimum 6 luni la bordul navei, în timpul studiilor;

F. pentru ofițer mecanic de cart (Strojni dustojnik): efectuarea unui stagiu pe mare aprobat în calitate de mecanic cu o durată de minimum 6 luni pentru titularul unei diplome eliberate de o instituție de formare sau de o școală maritimă;

G. pentru mecanic secund (Druhy strojni dustojnik): efectuarea unui stagiu pe mare aprobat cu o durată de minimum 12 luni în calitate de al 3-lea ofițer mecanic la bordul navelor al căror aparat principal de propulsie are o putere egală sau mai mare de 750 kW;

H. pentru mecanic șef (Prvni strojni dustojnik): deținerea unui brevet de mecanic secund pentru navele al căror aparat principal de propulsie are o putere egală sau mai mare de 3.000 kW și efectuarea unui stagiu pe mare aprobat cu o durată de minimum 6 luni efectuat în această funcție;

I. pentru electrician (Elektrotechnik):

1. persoană în vârstă de cel puțin 18 ani;

2. absolvirea unei instituții de formare maritimă sau a unei alte instituții a facultății de electrotehnică ori a unei școli tehnice cu specific electrotehnic; toate ciclurile de formare trebuie să se finalizeze cu un examen, respectiv "maturitni zkouska", și experiență practică aprobată cu o durată de minimum 12 luni în domeniul electrotehnicii.

J. pentru electrician șef (Elektrodustojnik):

1. absolvirea unei instituții de formare sau a unei școli maritime, a unei facultăți de electrotehnică maritimă ori a unei alte instituții de formare sau a unei instituții de învățământ secundar în domeniul electrotehnicii; toate ciclurile de formare trebuie să se finalizeze cu un examen "maturitni zkouska", sau cu un examen de stat;

2. efectuarea unui stagiu pe mare aprobat în calitate de electrician, cu o durată de minimum 12 luni pentru titularii de diplome eliberate de instituțiile de formare sau de școlile maritime sau de 24 de luni pentru titularii de diplome eliberate de o instituție de învățământ secundar;

- în Danemarca, de 9 ani de școală primară urmați de un ciclu fundamental de formare de bază și/sau experiență pe mare între 17 și 36 de luni, la care se adaugă:

a) pentru ofițerii de cart, un an de formare profesională specializată;

b) pentru restul, 3 ani de formare profesională specializată;

- în Germania, cu o durată totală cuprinsă între 14 și 18 ani, inclusiv un ciclu de 3 ani de formare profesională fundamentală și un an de experiență pe mare, urmat de unul sau 2 ani de formare profesională specializată completată, după caz, de 2 ani de practică în navigație;

- în Italia, cu o durată totală de 13 ani, dintre care cel puțin 5 ani sunt de formare profesională, care se finalizează cu un examen și sunt completați, după caz, de un stagiu profesional;

- în Letonia:

a) pentru inginer electrician la bordul navelor (Kugu elektromehānikis):

1. persoană în vârstă de cel puțin 18 ani;

2. trebuie să aibă o formare cu o durată totală de cel puțin 12 ani și 6 luni, dintre care cel puțin 9 ani de formare inițială și cel puțin 3 ani de formare profesională. În plus, se cere efectuarea unui stagiu pe mare de cel puțin 6 luni în calitate de electrician pe navă sau de asistent al inginerului electrician de la bordul navelor având o putere mai mare de 750 kW. Formarea profesională este finalizată cu un examen special organizat de autoritatea competentă, în conformitate cu programa de formare aprobată de Ministerul Transporturilor;

b) pentru operator pentru aparate frigorifice (Kuga saldesanas iekartu masinists):

1. persoană în vârstă de cel puțin 18 ani;

2. trebuie să aibă o formare cu o durată totală de cel puțin 13 ani, cuprinzând cel puțin 9 ani de formare inițială și cel puțin 3 ani de formare profesională. În plus, se cere efectuarea unui stagiu pe mare de cel puțin 12 luni în calitate de asistent al inginerului specializat în domeniul frigorific. Formarea profesională este finalizată cu un examen special organizat de autoritatea competentă, în conformitate cu programa de formare aprobată de Ministerul Transporturilor;

- în Olanda:

a) pentru șef de cart (pe vas de coastă) (cu formare suplimentară) (stuurman kleine handelsvaart "met aanvulling") și supraveghetor de motor (cu diplomă) (diploma motordrijver), presupunând o pregătire de 14 ani, dintre care cel puțin 2 ani la o școală specializată de formare profesională, și completată cu un stagiu de 12 luni;

b) pentru funcționar destinat serviciului de ajutor trafic maritim VTS (VTS functionarist), cu o durată totală de cel puțin 15 ani, incluzând cel puțin 3 ani de formare profesională superioară (HBO) sau formare profesională secundară (MBO) și completată de cicluri de specializare la nivel național ori regional, fiecare incluzând cel puțin 12 săptămâni de pregătire teoretică, și este finalizat cu un examen și sunt recunoscute de Convenția internațională STCW (Convenția internațională din 1978 privind normele de formare a marinarilor, de eliberare a brevetelor și de supraveghere).

b) Pescuitul pe mare

În Islanda:

A. formare pentru:

- a) căpitan de marină ("skipstjori");
- b) secund ("styrimaour");
- c) ofițer de punte ("undirstyrimaour")

care reprezintă o formare de 9 sau 10 ani în învățământul primar, urmată de 2 ani de serviciu pe mare, completată cu 2 ani de formare profesională specializată, finalizată cu un examen și recunoscută în conformitate cu Convenția Torremolinos (Convenția internațională din 1977 privind siguranța vaselor de pescuit).

În Germania:

A. formare pentru:

- a) căpitan, pescuit în adâncime (Kapitan BG/Fischerei);
- b) căpitan, pescuit de coastă (Kapitan BLK/Fischerei);
- c) ofițer de cart de punte pe vas armat, pescuit în adâncime (Nautischer Schiffsoffizier BGW/Fischerei);
- d) ofițer de cart de punte pe vas armat, pescuit de coastă (Nautischer Schiffsoffizier BKW/Fischerei).

În Olanda:

A. formare pentru:

- a) șef de cart de punte mecanic V (stuurman werktuigkundige V);
- b) mecanic IV, vas de pescuit (werktuigkundige IV visvaart);
- c) șef de cart IV, vas de pescuit (stuurman IV visvaart);
- d) șef de cart de punte mecanic VI (stuurman werktuigkundige VI);
- e) care reprezintă o formare:

- în Germania, cu o durată totală cuprinsă între 14 și 18 ani, dintre care un ciclu de 3 ani de formare profesională fundamentală și un an de experiență pe mare, urmat de unul sau 2 ani de formare profesională specializată completați, după caz, de 2 ani de practică în navigație;

- în Olanda, care cuprinde un ciclu variind ca durată între 13 și 15 ani, dintre care cel puțin 2 ani sunt efectuați într-o școală de formare profesională specializată, completați cu o perioadă de practică profesională de 12 luni,

și este recunoscută de Convenția Torremolinos (Convenția internațională din 1977 privind securitatea navelor de pescuit).

c) Personal pentru instalațiile mobile de foraj

În Norvegia:

A. formare pentru:

- a) administrator de platformă (plattformsjef);
- b) administrator pentru asigurarea stabilității (stabilitetssjef);
- c) operator în camera de control (kontrollromoperator);
- d) șef al secției tehnice (teknisk sjef);
- e) asistent al șefului secției tehnice (teknisk assistent);

care reprezintă o formare de 9 ani în învățământul primar, urmată de 2 ani de cursuri de formare de bază și completat cu cel puțin un an de cursuri pe mare, nu departe de țărm, și de:

- (i) un an de formare profesională specializată pentru operator în camera de control;
- (ii) 2 ani și jumătate de formare profesională specializată pentru celelalte profesii.

4. Domeniul tehnic

În Liechtenstein:

A. formare pentru:

- a) expert fiduciar (Treuhänder)

Durata, nivel și condiții

Formarea se bazează pe 9 ani de învățământ obligatoriu și - dacă nu se obține bacalaureatul - de 3 ani de ucenicie în domeniul comercial cu o formare practică într-o întreprindere, în timp ce cunoștințele teoretice necesare și educația de bază se obțin într-o școală profesională, ambele finalizate cu un examen național (Certificatul național de competențe pentru angajat comercial).

După cei 3 ani de experiență practică într-o întreprindere, combinați cu formarea teoretică cu o durată de 4 ani, care trebuie parcurse simultan, poate fi obținută diploma națională cu dobândirea titlului menționat mai sus.

În general, durata întregii formări este cuprinsă între 16 și 19 ani.

Reglementare:

Această profesie este reglementată de legislația națională. Candidații sunt liberi să aleagă modalitățile prin care se pot pregăti singuri pentru examenul final (școli profesionale, școli private, învățământ la distanță).

b) expert în audit (Wirtschaftsprüfer)

Durata, nivel și condiții

Formarea se bazează pe 9 ani de învățământ obligatoriu și 3 ani de ucenicie în domeniul comercial cu o formare practică într-o întreprindere, în timp ce cunoștințele teoretice necesare și educația de bază se obțin într-o școală profesională.

După încă 3 ani de experiență practică într-o întreprindere și după 5 ani de educație teoretică, care pot fi parcurse simultan în cadrul învățământului la distanță, poate fi obținută diploma națională cu dobândirea titlului menționat mai sus.

Durata întregii formări este cuprinsă între 17 și 18 ani. Candidații care au obținut experiența profesională în afara țării trebuie să dovedească experiența profesională ulterioară dobândită în Liechtenstein.

Reglementare:

Profesia este reglementată de legislația națională.

În Italia:

A. formare pentru:

a) geometru (geometra);

b) tehnician agricol (perito agrario),

care reprezintă cicluri secundare de studii tehnice având o durată totală de cel puțin 13 ani, dintre care 8 ani de învățământ obligatoriu, urmați de 5 ani de studii într-o unitate de învățământ secundar, dintre care 3 ani de studii învățământ profesional, care se încheie cu un examen de bacalaureat tehnic, și sunt completate:

- în cazul geometrilor:

(i) de un stagiu de cel puțin 2 ani într-un birou profesional; sau

(ii) de 5 ani de experiență profesională;

(iii) în cazul tehnicienilor agricoli, de efectuarea unui stagiu practic de cel puțin 2 ani, urmată de examenul de stat.

În Olanda:

A. formare pentru:

a) executor judecătoresc (gerechtsdeurwaarder);

b) tehnician ortoprotezist (tandprotheticus),

care reprezintă un ciclu de educație și formare profesională:

(i) în cazul executorului judecătoresc (gerechtsdeurwaarder), cu o durată totală de cel puțin 19 ani, dintre care 8 ani de învățământ obligatoriu, urmați de 8 ani de studii într-o unitate de învățământ secundar, dintre care 4 ani de studii tehnice finalizate printr-un examen de stat și completați cu 3 ani de formare teoretică și practică în domeniu;

(ii) pentru tehnician ortoprotezist (tandprotheticus), cu o durată totală de cel puțin 15 ani de formare profesională la cursuri de zi și 3 ani de pregătire cu frecvență redusă, dintre care 8 ani de învățământ primar, 4 ani de învățământ secundar general și 3 ani de formare profesională, incluzând o pregătire teoretică și practică în specialitatea de tehnician dentar, completați cu o formare de 3 ani la frecvență redusă pentru pregătirea în specialitatea de tehnician ortoprotezist, finalizat cu un examen.

În Austria:

A. formare pentru:

a) pădurar (Forster);

b) consultant tehnic (Technisches Buro);

c) intermediar de forță de muncă (Uberlassung von Arbeitskräften - Arbeitsleihe);

d) agent de plasare a forței de muncă (Arbeitsvermittlung);

e) consilier de investiții (Vermögensberater);

f) detectiv particular (Berufsdetektiv);

g) agent de securitate (Bewachungsgewerbe);

h) agent imobiliar (Immobilienmakler);

i) administrator de imobil (Immobilienverwalter);

j) promotor constructor, promotor imobiliar (Bautrager, Bauorganisator, Baubetreuer);

k) birou recuperări creanțe (Inkassoinstitut),

care reprezintă un ciclu de studii și de formare cu o durată totală de cel puțin 15 ani, dintre care 8 ani de învățământ obligatoriu urmați de cel puțin 5 ani de studii liceale tehnice ori comerciale, finalizați printr-un examen tehnic sau comercial, completați de cel puțin 2 ani de învățământ și de formare la locul de muncă, finalizați printr-un examen de aptitudini în profesia respectivă;

l) consilier în asigurări (Berater in Versicherungsan-gelegenheiten),

care reprezintă un ciclu de studii și de formare cu o durată totală de 15 ani, din care o formare de 6 ani în cadrul unei formări structurale subdivizate într-o ucenicie de 3 ani și o perioadă de stagiu și de formare de 3 ani, finalizată printr-un examen;

m) antreprenor proiectant (Planender Baumeister);

n) maistru tâmplar proiectant (Planender Zimmermeister),

care reprezintă un ciclu de studii și de formare cu durată totală de cel puțin 18 ani, dintre care o formare profesională de cel puțin 9 ani, împărțită în 4 ani de studii tehnice secundare și 5 ani de practică și de formare profesională, finalizată cu un examen de aptitudini în profesia respectivă, care conferă dreptul de a exercita profesia, de a forma ucenici, în măsura în care această formare dă dreptul de a întocmi planuri, de a efectua calcule tehnice și de a superviza activitățile de construcții (le privilege de Marie-Therese);

o) contabil comercial (Gewerblicher Buchhalter), în conformitate cu Legea din 1994 privind comerțul, artizanatul și industria (Gewerbeordnung 1994);

p) contabil independent (Selbstandiger Buchhalter), în conformitate cu Legea din 1999 privind profesiile din domeniul contabilității publice (Bundesgesetz uber die Wirtschaft-streuhandberufe 1999).

În Republica Cehă:

A. formare pentru:

a) tehnician autorizat, constructor autorizat (autorizovaný technik, autorizovaný stavitel), care reprezintă o formare cu o durată de cel puțin 9 ani, dintre care 4 ani de formare tehnică într-o instituție de învățământ secundar, finalizată cu examenul "maturitni zkouska", și 5 ani de experiență profesională finalizată cu un test de calificare profesională pentru a exercita activități profesionale din domeniul construcțiilor [conform Legii nr. 50/1976 Sb. (Legea construcției) și Legii nr. 360/1992];

b) conductor de vehicul feroviar (fyzicka osoba ridici dražni vozidlo), care reprezintă o formare cu o durată totală de cel puțin 12 ani, dintre care cel puțin 8 ani de formare inițială și cel puțin 4 ani de formare profesională într-o instituție de învățământ secundar, finalizată cu examenul "maturitni zkouska", urmat de examenul de stat privind propulsia vehiculelor;

c) tehnician specializat în revizia șinelor (dražni revizni technik), care reprezintă o formare cu o durată totală de cel puțin 12 ani, dintre care cel puțin 8 ani de formare inițială și cel puțin 4 ani de formare profesională într-o instituție de învățământ secundar în domeniul mecanicii sau al electronicii, finalizată cu examenul "maturitni zkouska";

d) instructor de școală auto (ucitel autoskoly): persoană în vârstă de cel puțin 24 de ani; reprezintă o formare cu o durată totală de cel puțin 12 ani, dintre care cel puțin 8 ani de formare inițială și cel puțin 4 ani de formare profesională într-o instituție de învățământ secundar în domeniul mecanicii sau al circulației, finalizată cu examenul "maturitni zkouska";

e) tehnician de stat însărcinat cu revizia tehnică a automobilului (kontrolni technik STK): persoană în vârstă de cel puțin 21 de ani; reprezintă o formare cu o durată totală de cel puțin 12 ani, dintre care cel puțin 8 ani de formare inițială și cel puțin 4 ani de formare profesională într-o instituție de învățământ secundar, finalizată cu examenul "maturitni zkouska" și urmată de cel puțin 2 ani de practică tehnică. Persoana în cauză trebuie să dețină permis de conducere, cazierul judiciar să nu conțină mențiuni privind săvârșirea de fapte penale, persoana să fi urmat o formare specială de tehnician de stat care să dureze cel puțin 120 de ore și să absolve examenul final;

f) mecanic însărcinat cu controlul noxelor emise de vehicul (Mechanik mereni emisi), care reprezintă o formare cu o durată totală de cel puțin 12 ani, dintre care cel puțin 8 ani de formare inițială și cel puțin 4 ani de formare profesională într-o instituție de învățământ secundar, finalizată cu examenul "maturitni zkouska"; în plus, candidatul trebuie să urmeze cel puțin 3 ani de practică tehnică și o formare specială de mecanic însărcinat cu controlul emisiilor vehiculului, cu o durată de 8 ore, și să absolve examenul final;

g) căpitan de primă clasă (Kapitan I. třídy), care reprezintă o formare cu o durată totală de cel puțin 15 ani, dintre care 8 ani de formare inițială și 3 ani de formare profesională, finalizată cu examenul "maturitni

zkouska" și urmată de un examen de obținere a unui certificat de aptitudine; formarea profesională trebuie să fie urmată de 4 ani de experiență profesională, finalizați cu un examen;

h) restaurator de monumente reprezentând opere artizanale (restaurator pamatek, ktere jsou díly umeleckých remesel), care reprezintă o formare cu o durată totală de 12 ani, dacă a fost urmat ciclul complet de formare tehnică din învățământul secundar, în domeniul restaurării; sau studii cu o durată de la 10 la 12 ani în ciclul de formare într-un domeniu plus 5 ani de experiență profesională, dacă se urmează ciclul complet de formare tehnică din învățământul secundar, finalizat cu examenul "maturitni zkouska", sau 8 ani de experiență profesională, dacă se urmează ciclul de formare tehnică din învățământul secundar, finalizat cu examenul final;

i) restaurator de opere de artă care nu sunt monumente și care se află conservate în colecțiile muzeelor și galeriilor, precum și de obiecte cu valoare culturală (restaurator del výtvarných umění, která nejsou památkami a jsou uložena ve sbírkách muzeí a galerií, a ostatních predmetukulturní hodnoty), care reprezintă o formare cu o durată totală de 12 ani, plus 5 ani de experiență profesională, dacă se urmează ciclul complet de formare tehnică din învățământul secundar, în domeniul restaurării, finalizat cu examenul "maturitni zkouska";

j) responsabil cu gestionarea deșeurilor (odpověď hospodář), care reprezintă o formare cu o durată totală de cel puțin 12 ani, dintre care cel puțin 8 ani de formare inițială și cel puțin 4 ani de formare profesională într-o instituție de învățământ secundar, finalizată cu examenul "maturitni zkouska", și minimum 5 ani de experiență în domeniul gestionării deșeurilor dobândită în cursul ultimilor 10 ani;

k) tehnician șef de mine (technický vedoucí odstrelu), care reprezintă o formare cu o durată totală de cel puțin 12 ani, dintre care cel puțin 8 ani de formare inițială și cel puțin 4 ani de formare profesională într-o instituție de învățământ secundar, finalizată cu examenul "maturitni zkouska" și urmată de:

(i) 2 ani în calitate de artificier în subteran (pentru activitățile din subteran) și un an în calitate de artificier la suprafață (pentru activitățile la suprafață), incluzând 6 luni ca ajutor de artificier;

(ii) un ciclu de 100 de ore de formare teoretică și practică, urmată de un examen susținut în fața autorității locale competente din domeniul minelor;

(iii) experiență profesională de 6 luni sau mai mult în domeniul organizării și executării exploziei miniere de mare importanță;

(iv) un ciclu de 32 de ore de formare teoretică și practică urmate de un examen susținut în fața autorității cehe competente în domeniul minelor.

În Letonia:

A. formare pentru:

a) ajutor conductor de locomotivă (vilces lidzekla vaditaja (masinista) paligs):

(i) persoană în vârstă de cel puțin 18 ani;

(ii) care reprezintă o formare cu o durată totală de cel puțin 12 ani, dintre care cel puțin 8 ani de formare inițială și cel puțin 4 ani de formare profesională. Formarea profesională se finalizează cu un examen special organizat de angajator. Este necesară obținerea unui certificat de aptitudini cu o durată de 5 ani, eliberat de autoritatea competentă.

În Polonia:

A. formare pentru:

a) tehnician de administrare a reviziei tehnice de bază a automobilului încadrat într-un service de control tehnic (diagnosta przeprowadzający badania techniczne w stacji kontroli pojazdów o podstawowym zakresie badan), care reprezintă o formare inițială cu o durată de 8 ani și o formare tehnică cu o durată de 5 ani într-o instituție de învățământ secundar, în domeniul automobilelor, și 3 ani de practică într-un service de control tehnic sau într-un garaj, incluzând o formare inițială în domeniul controlului tehnic al automobilului (51 de ore) și absolvirea unui examen de calificare;

b) tehnician de administrare a reviziei tehnice a automobilului încadrat într-un service regional de control tehnic (diagnosta przeprowadzający badania techniczne pojazdu w okregowej stacji kontroli pojazdów), care reprezintă o formare inițială cu o durată de 8 ani și o formare tehnică cu o durată de 5 ani într-o instituție de învățământ secundar, în domeniul automobilelor, și 4 ani de practică într-un service de control tehnic sau într-un garaj, incluzând o formare inițială în domeniul controlului tehnic al automobilului (51 de ore) și absolvirea unui examen de calificare;

c) tehnician de administrare a reviziei tehnice a automobilului (diagnosta wykonujący badania techniczne pojazdów w stacji kontroli pojazdów), care reprezintă o formare inițială cu o durată de 8 ani și o formare tehnică cu o durată de 5 ani într-o instituție de învățământ secundar, în domeniul automobilelor și 4 ani de practică atestată într-un service de control tehnic sau într-un garaj ori o formare inițială cu o durată de 8 ani

și o formare tehnică cu o durată de 5 ani într-o instituție de învățământ secundar, într-un alt domeniu decât cel al automobilelor, și 8 ani de practică atestată într-un service de control tehnic sau într-un garaj, incluzând 113 ore de formare completă, cuprinzând o formare inițială și o formare specializată, cu susținerea de examene pentru fiecare nivel.

Durata în ore și conținutul cursurilor particulare din cadrul formării complete de tehnician sunt precizate în mod distinct în Regulamentul Ministerului pentru Infrastructură din 28 noiembrie 2002, privind cerințele detaliate referitoare la tehnicieni;

d) acar (dyzurny ruchu), care reprezintă o formare inițială cu o durată de 8 ani și o formare profesională cu o durată de 4 ani într-o instituție de învățământ secundar cu specializare în domeniul transportului feroviar, precum și un ciclu de formare de 45 de zile necesar exercitării profesiei de acar și absolvirea examenului de calificare sau care reprezintă o formare inițială cu o durată de 8 ani și o formare profesională cu o durată de 5 ani într-o instituție de învățământ secundar cu specializare în domeniul transportului feroviar, precum și un ciclu de formare de 63 de zile necesar exercitării profesiei de acar și absolvirea examenului de calificare.

5. Cicluri din Regatul Unit acreditate ca "National Vocational Qualifications" sau "Scottish Vocational Qualifications"

Formare pentru:

- a) inginer electrician de mină (Mine electrical engineer);
- b) inginer mecanic de mină (Mine mechanical engineer);
- c) terapeut dentar (Dental therapist);
- d) asistent de stomatologie (Dental hygienist);
- e) optician (Dispensing optician);
- f) șef de mină adjunct (Mine deputy);
- g) practician lichidator (Insolvency practitioner);
- h) conveier autorizat (Licensed conveyancer);
- i) secund - vase comerciale și de pasageri - nelimitat (Firstmate - Freight/Passenger ships - unrestricted);
- j) locotenent - vase comerciale și de pasageri - nelimitat (Second mate - Freight/Passenger ships - unrestricted);
- k) locotenent secund - vase comerciale și de pasageri - nelimitat (Third mate - Freight/Passenger ships - unrestricted);
- l) ofițer de cart de punte - vase comerciale și de pasageri - nelimitat (Deck officer - Freight/Passenger ships - unrestricted);
- m) ofițer mecanic clasa 2 - vase comerciale și de pasageri - zonă comercială nelimitată (Engineer officer - Freight/Passenger ships - unlimited trading area);
- n) tehnician calificat în domeniul gestionării deșeurilor (Certified technically competent person in waste management);
- o) infirmier(iere) veterinaire agree(e) (listed veterinary nurse), (asistent veterinar autorizat), care conduce la obținerea de calificări acreditate ca "National Vocational Qualifications" (NVQ) sau acreditate în Scoția ca "Scottish Vocational Qualifications", la nivelurile 3 și 4 ale "National Framework of Vocational Qualifications" din Regatul Unit. Aceste niveluri sunt definite după cum urmează:
  - nivelul 3: aptitudinea de a executa un spectru larg de sarcini variate în diverse situații, din care cea mai mare parte sunt sarcini complexe și care nu implică rutină. Se cere suficient de multă răspundere și autonomie, iar funcțiile exercitate la acest nivel presupun adesea supravegherea sau încadrarea altor persoane;
  - nivelul 4: aptitudinea de a executa un spectru larg de sarcini complexe, tehnice sau specializate în diverse situații și care implică un grad important de răspundere personală și autonomie. Funcțiile exercitate la acest nivel presupun adesea răspunderea pentru munca efectuată de alte persoane și repartizarea resurselor.

ANEXA 6

LISTA

ciclurilor de formare cu o structură specială în sensul art. 18 lit. c) din lege

În Regatul Unit:

Cicluri reglementate care conduc la obținerea calificărilor acreditate ca "National Vocational Qualifications" (NVQ) sau acreditate în Scoția ca "Scottish Vocational Qualifications", la nivelurile 3 și 4 ale "National Framework of Vocational Qualifications" din Regatul Unit.

Aceste niveluri sunt definite după cum urmează:

- nivelul 3: aptitudinea de a executa un spectru larg de sarcini variate în diverse situații, din care cea mai mare parte sunt sarcini complexe și care nu implică rutină. Se cere suficient de multă răspundere și autonomie, iar funcțiile exercitate la acest nivel presupun adesea supravegherea sau încadrarea altor persoane;

- nivelul 4: aptitudinea de a executa un spectru larg de sarcini complexe, tehnice sau specializate în diverse situații și care implică un grad important de răspundere personală și autonomie. Funcțiile exercitate la acest nivel presupun adesea răspundere pentru munca efectuată de alte persoane și repartizarea resurselor.

În Germania:

Următoarele tipuri de formări reglementate:

- cursuri reglementate de pregătire pentru exercitarea profesiilor de asistent tehnician [technische(r) Assistent(in)], asistent comercial [kaufmannische(r) Assistent(in)], profesii sociale (soziale Berufe) și profesia de instructor autorizat pentru tehnica respirației, pronunției și direcției [staatlich geprufte(r) Atem-, Sprech- und Stimmlehrer(in)], cu o durată totală de minimum 13 ani, care necesită absolvirea ciclului de învățământ liceal (mittlerer Bildungsabschluss) și care includ:

- fie minimum 3 ani de formare profesională la o școală de specialitate (Fachschule), finalizați cu un examen, eventual completați cu un ciclu de specializare de unu sau 2 ani, finalizat cu un examen;

- fie cel puțin 2 ani și jumătate la o școală de specialitate (Fachschule), finalizați cu un examen și completați cu o practică profesională de cel puțin 6 luni sau un stagiu profesional de cel puțin 6 luni într-o instituție autorizată;

- fie cel puțin 2 ani la o școală de specialitate (Fachschule), finalizați cu un examen și completați cu o practică profesională de cel puțin un an sau un stagiu profesional de cel puțin un an într-o instituție autorizată;

- cursuri reglementate pentru profesiile de tehnician [Techniker(in)], economist de întreprindere [Betriebswirt(in)], designer [Gestalter(in)] și asistent familial licențiați de stat [Familienpfleger(in)], cu o durată totală de minimum 16 ani, o condiție prealabilă fiind absolvirea ciclului de învățământ obligatoriu sau o formare echivalentă (cu o durată minimă de 9 ani), precum și absolvirea unui ciclu de formare la o școală profesională (Berufsschule) de minimum 3 ani și care să includă, după încheierea a cel puțin 2 ani de practică profesională, o formare la cursuri de zi de cel puțin 2 ani sau o formare la fără frecvență cu o durată echivalentă;

- formări reglementate și formare continuă reglementată, cu o durată totală de minimum 15 ani, care presupun, în general, absolvirea ciclului de învățământ obligatoriu (cu o durată de minimum 9 ani) și o pregătire profesională absolvită (de regulă de 3 ani) și care include, în general, cel puțin 2 ani de practică profesională (3 ani în majoritatea cazurilor), precum și un examen în cadrul formării continue pentru pregătirea căruia sunt luate, în general, măsuri de formare suplimentare, fie în paralel cu practică profesională (cel puțin 1.000 de ore) sau la cursuri de zi (cel puțin un an).

În Olanda:

Următoarele formări reglementate:

- formări reglementate cu o durată de cel puțin 15 ani, care presupun absolvirea a 8 ani de învățământ primar urmați de 4 ani de învățământ liceal general (MAVO) sau de învățământ liceal profesional pregătitor (VBO) ori de învățământ liceal general de un nivel superior, la care se adaugă 3 sau 4 ani de formare într-o instituție de învățământ liceal profesional (MBO), finalizată cu un examen;

- formări reglementate cu o durată totală de cel puțin 16 ani, care presupun absolvirea a 8 ani de învățământ primar urmați de 4 ani de învățământ de un nivel cel puțin egal celui profesional pregătitor (VBO) sau de învățământ liceal general de un nivel superior, la care se adaugă cel puțin 4 ani de formare profesională în ucenicie, incluzând o pregătire teoretică într-o instituție de cel puțin o zi pe săptămână și, pentru restul săptămânii, o formare practică într-un centru de formare practică sau întreprindere, finalizată cu un examen de absolvire de nivel 2 sau 3.

În Austria:

- formările efectuate în instituții de învățământ profesional superior (Berufsbildende höhere Schulen) și instituții de învățământ superior în domeniul agriculturii și silviculturii (Hohere land-und forstwirtschaftliche

Lehranstalten), incluse fiind și cele de un tip particular (einschliesslich des Sonderformen), ale căror structură și nivel sunt determinate de dispoziții juridice, de reglementare și administrative. Aceste formări au o durată de cel puțin 13 ani și includ o formare profesională de 5 ani, finalizate printr-un examen de absolvire a cărui reușită reprezintă dovada unei competențe profesionale;

- formări efectuate în școlile de meșteri artizani (Meisterschulen), cursuri de meșteri artizani (Meisterklassen), școlile destinate formării meșterilor artizani în sectorul industrial (Werkmeisterschulen) sau școlile destinate formării artizanilor în domeniul construcțiilor (Bauhandwekerschulen), ale căror structură și nivel sunt determinate de dispoziții juridice, de reglementare și administrative. Aceste formări au o durată totală de cel puțin 13 ani, incluzând 9 ani de școlarizare obligatorie, urmați fie de cel puțin 3 ani de formare profesională într-o școală specializată, fie de cel puțin 3 ani de formare în alternanță într-o întreprindere și într-o instituție de învățământ profesional (Berufsschule), finalizați în cele două cazuri printr-un examen și completate cu absolvirea unei formări de cel puțin un an într-o școală de meșteri artizani (Meisterschule), un curs de meșteri artizani (Meisterklasse), o școală destinată formării de maiștri artizani în sectorul industrial (Werkmeisterschule) sau o școală destinată formării artizanilor în domeniul construcțiilor (Bauhandwerkerschule).

În cea mai mare parte a cazurilor durata totală a formării este de cel puțin 15 ani, incluzând perioade de experiență profesională care fie precedă ciclurile de formare din cadrul instituțiilor (cu frecvență), fie sunt însoțite de o formare la fără frecvență (de cel puțin 960 de ore).

ANEXA 7

LISTA

actelor prevăzute de art. 34 alin. (2) din lege

a) Dovada naționalității persoanei în cauză

b) Copie de pe atestatele de competență profesională sau de pe titlul de calificare care asigură accesul la profesia în cauză și, după caz, atestarea experienței profesionale a persoanei în cauză.

Autoritățile competente române pot invita solicitantul să furnizeze informații privind formarea sa, astfel încât să poată stabili o eventuală diferență substanțială față de formarea națională necesară, definită potrivit art. 11 alin. (1[^]1) din prezenta lege. În cazul în care solicitantul nu este în măsură să furnizeze respectivele informații, autoritatea competentă română se adresează punctului de contact, autorității competente sau oricărui alt organism competent al statului membru de origine.

c) În cazul recunoașterii experienței profesionale, o atestare privind natura și durata activității, eliberată de autoritatea sau organismul competent al statului membru de origine ori al statului membru de proveniență.

d) Autoritatea competentă română, care condiționează accesul la o profesie reglementată de prezentarea unor dovezi privind caracterul onorabil, moral sau absența unei situații de faliment ori care suspendă sau interzice exercitarea unei profesii în caz de eroare profesională gravă ori de infracțiune penală, acceptă ca dovadă suficientă pentru cetățenii statelor membre care doresc să exercite respectiva profesie pe teritoriul României prezentarea unor documente eliberate de autoritățile competente ale statului membru de origine sau de proveniență, din care rezultă că respectivele cerințe sunt îndeplinite. Atunci când România este stat de origine sau de proveniență, autoritățile competente române eliberează aceste documente în termen de două luni.

Atunci când nu sunt eliberate de autoritățile competente ale statului membru de origine sau de proveniență, documentele menționate la primul paragraf se înlocuiesc cu o declarație sub jurământ - sau, în statele membre în care nu există un astfel de jurământ, de o declarație solemnă - făcută de persoana în cauză în fața unei autorități judiciare ori administrative competente sau, după caz, în fața unui notar ori a unui organism profesional calificat al statului membru de origine sau de proveniență, care eliberează un certificat ce atestă respectivul jurământ ori respectiva declarație solemnă.

e) Atunci când autoritățile române solicită cetățenilor români, pentru a avea acces la o profesie reglementată, un document privind sănătatea fizică sau psihică a solicitantului, acceptă ca dovadă suficientă pentru cetățenii statelor membre care doresc să exercite respectiva profesie pe teritoriul României prezentarea documentului solicitat în statul membru de origine. Atunci când statul membru de origine nu solicită un astfel de document, autoritățile române acceptă un certificat eliberat de o autoritate competentă a respectivului stat. Atunci când România este stat de origine sau de proveniență, autoritățile competente române eliberează aceste documente în termen de două luni.

f) Atunci când autoritățile române solicită cetățenilor români, pentru a avea acces la profesia reglementată:

- o dovadă a situației financiare a solicitantului;
- dovada că solicitantul este asigurat împotriva riscurilor pecuniare care decurg din răspunderea profesională în conformitate cu dispozițiile legale și de reglementare în vigoare în statul membru gazdă în ceea ce privește termenii și extinderea acestei garanții, acceptă ca dovadă suficientă pentru cetățenii statelor membre care doresc să exercite respectiva profesie pe teritoriul României un certificat în acest sens, eliberat de băncile și întreprinderile de asigurare dintr-un alt stat membru.

Documentele prevăzute la lit. d), e) și f) au o valabilitate de 3 luni de la data emiterii lor.

ANEXA 8

LISTA

profesiilor cărora li se aplică prevederile art. 35⁴ din lege

A. Profesii care necesită cel puțin 3 ani de studii superioare (diplomă eliberată de o universitate sau de un colegiu universitar):

- a) asistent social;
- b) biolog;
- c) biochimist;
- d) chimist;
- e) psiholog;
- f) asistent medical;
- g) tehnician dentar.

B. Profesia pentru care durata de studii este inferioară duratei de 3 ani:

- asistent medical.
